

Cirkev bratská v SR

ORDINAČNÁ PRÁCA

Košice, 2021

Juraj Sabol

Súhlasím s prípadným zverejnením mojej ordinačnej práce.

Obsah

1. Komu vysluhujeme večeru Pánovu (<i>Esej</i>)	7
1.1 Komu vysluhujeme Večeru Pánovu v Cirkvi bratskej	8
1.1.1 Večera Pánova ako hostina jednoty cirkvi	9
1.1.2 Krst ako podmienka prijímania Večere Pánovej	10
1.1.3 Členstvo ako podmienka prijímania Večere Pánovej	10
1.2 Prečo vysluhujeme Večeru Pánovu pokrsteným členom?	11
1.2.1 Historický argument	11
1.2.2 Argument z biblickej teológie	13
1.3 Je Večera Pánova otvoreným alebo uzavretým spoločenstvom?	16
1.4 Záver	18
2. Exegéza biblického textu <i>1. Korint'anom 11:17-34</i>	19
2.1 Text	20
2.2 Hlavná myšlienka	20
2.3 Kontext	21
2.4 Žáner	22
2.5 Štruktúra	23
2.6 Kľúčové pojmy	23
2.7 Komentár	25
3. Rukopis kázne na text 1. Korint'anom 11:17-34 „ <i>Večera Pánova alebo večera pánov?</i> “ ..	28
4. Rukopis kázne na text Žalm 73 „ <i>Od pochybností k viere</i> “	34
5. Rukopis kázne na text Daniel 1 „ <i>Lekcie z exilu: Postoje exulanta</i> “	40
Zoznam použitej literatúry	46

1. Komu vysluhujeme Večeru Pánovu

(Esej)

Najjednoduchšie riešenia sú tie najlepšie. To platí zvyčajne, ale nie vždy. V komplexných problémoch sú najľahšie riešenia často najhoršie. Cirkvi 21. storočia čelí mnohým otázkam, na ktoré by sme chceli mať nekomplikované a jednoduché odpovede. Niektoré sa nám priam núkajú, napríklad dlhoroční návštevníci zborov nevidia dôvod stať sa členmi zboru. „Tak zrušme členstvo. A je po probléme!“ Iní ľudia vyznávajúci vieru sa z rozličných dôvodov nechcú rozhodnúť pre krst, ale zároveň túžia zažívať bližšie spoločenstvo s Kristom na Večeri Pánovej. Jednoduché riešenie je umožniť pristupovať k stolu Pánovmu komukol'vek. „Veď cirkvi je tu pre človeka, nie človek pre cirkvi!“ Starší a kazatelia zborov si určite bez ťažkostí a pomerne rýchlo vybaví ťažký rozhovor na túto tému. Ako predstavení zborov však máme nielen autoritu, ale aj zodpovednosť pred Hospodínom za Jeho nevestu, preto nemôžeme a nesmieme hľadať jednoduché riešenia ale správne riešenia. Riešenia, ktoré si ctia Boha, Jeho Slovo a budujú Jeho cirkvi.

Táto esej na základe vierouky Cirkvi bratskej na Slovensku vysvetľuje, komu vysluhujeme Večeru Pánovu a odôvodňuje to na základe biblickej teológie a historického argumentu. Taktiež na základe Písma odpovedá na otázku, či je Večera Pánova uzavretým alebo otvoreným spoločenstvom.

1.1 Komu vysluhujeme Večeru Pánovu v Cirkvi bratskej

V Cirkvi bratskej veríme, že „sviatosti krstu a svätej Večere Pánovej sú dary, znamenia a pečate Božej milosti, ktoré ustanovil sám Ježiš Kristus a ktoré sa stali praxou cirkvi od počiatku (Mt 28:19; Lk 22:19; Sk 2:38–41; 1K 11:23–34).“¹ Hlásime sa tak k reformovaným vyznaniam, ktoré spájajú chápanie sviatostí viacerých reformačných prúdov od Zwingliho na jednej strane až po Luthera na druhej strane s Kalvínom uprostred.²

Vyznanie viery a Duchovné zásady Cirkvi bratskej,³ ktoré sú potom pretavené do Poriadku Cirkvi bratskej,⁴ hovoria o sviatosti Večere Pánovej a jej vysluhovaní pomerne obsímne. Je to veľký benefit pre staršovstvá i kazateľov, ktorí túto problematiku nemusia nanovo objavovať. V Poriadku v článku 113 (1) sa píše: „Zúčastňujú sa jej [t. j. Večere Pánovej]

---

¹ *Vyznanie viery a Duchovné zásady Cirkvi bratskej 2016*. Bratislava: Rada Cirkvi bratskej v Slovenskej republike, 2017, s. 28.

² Osobne mám najbližšie ku kalvínskemu porozumeniu, avšak písať budem z perspektívy Cirkvi bratskej na základe jej vieroučných dokumentov.

³ V texte ďalej už len ako „Vyznanie“ alebo „Zásady“ podľa toho, o ktorú časť publikácie sa bude jednať.

⁴ V texte ďalej už len ako „Poriadok.“

spravidla členovia a umožňuje sa účasť taktiež pokrsteným a znovuzrozeným hosťom z iných kresťanských cirkví, ktorí vyznávajú Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa a Pána.“⁵

Stručná odpoveď na otázku „Komu vysluhujeme Večeru Pánovu v Cirkvi bratskej?“ teda znie: Večeru Pánovu vysluhujeme pokrsteným členom cirkvi.⁶ V Cirkvi bratskej neoddeľujeme krst a členstvo;⁷ sú to dve strany tej istej mince, t. j. viditeľné znaky vyjadrujúce príslušnosť k Božiemu ľudu. Ten prvý – krst – vykonáva trojjediný Boh prostredníctvom svojho ordinovaného služobníka, a druhý – vstup do zboru – je odpoveďou daného jednotlivca na Božie konanie a volanie. Vo Vyznaní sa píše: „Veriaci je v krste zjednotený s Kristom, a tým sa stáva súčasťou Jeho tela – cirkvi. Túto vnútornú skutočnosť vyjadruje tým, že sa pripojí ku konkrétnemu cirkevnému zboru.“⁸

Boh dáva cirkvi dve sviatosti: krst ako sviatosť iniciačnú, počiatočnú a neopakovateľnú. Krst veriaceho zjednocuje s Kristom, s Jeho výkupným dielom a uisťuje ho o Božom prijatí. Kým krst sa deje len raz, Večera Pánova je pravidelná pripomienka Kristovej obete a duchovné spoločenstvo s Kristom a Jeho rodinou, našimi bratmi a sestrami. Podmienkou pre to, aby bol človek pokrstený, je znovuzrodenie. Podmienkou pre prijímanie Večere Pánovej je krst a členstvo v zbore.

1.1.1 Večera Pánova ako hostina jednoty cirkvi

Ako sme už spomenuli, Večera Pánova nie je súkromné spoločenstvo individuálneho kresťana s Kristom. Hoci práve takto to môže byť často vnímané, keď sa kladie dôraz na to, že je to „tvoja“ príležitosť na sebareflexiu a vyznávanie hriechov voči Bohu. Večera Pánova sa vždy odohráva v spoločenstve.⁹ Vyznanie hovorí o Večeri Pánovej ako o predobrazе stolovania „s Pánom a celou jeho cirkvou v jeho kráľovstve [dôraz môj].“¹⁰ A hoci je pravdou, že hriechy potrebuje vyznať každý pred Hospodinom i ľuďmi jednotlivo, pri stole Pánovom sa stretávame spolu ako Jeho telo. Jedno telo. Mnoho údov jedného tela (R 12:4-5). Celok. Nie množina ľudí, ktorá sa náhodne ocitla na jednom mieste, ale rodina spojená, okrem iného, vzájomným záväzkom a identitou v Kristovi. Podobne je to zhrnuté aj vo Vyznaní: „Účastníci hostiny sa stávajú rodinou spojenou zväzkami Ježiša Krista (1Kor 10:17, R 12:4-5, 1Jn 1:3). Preto sa Večera Pánova označuje aj ako *communio* – spoločenstvo a je

---

⁵ *Poriadok Cirkvi bratskej v Slovenskej republike*. Bratislava: Rada Cirkvi bratskej v Slovenskej republike, 2019, s. 52.

⁶ Kvôli zameraniu tejto práce nebudeme hovoriť o znovuzrození zvlášť. Krst predpokladá znovuzrodenie.

⁷ V Poriadku v článku 117 bod 1 sa píše: „Krst má byť spojený s prijatím za člena zboru.“ (*Poriadok*, s. 54.)

⁸ *Vyznanie*, s. 28.

⁹ A to dokonca i vtedy, keď sa Večera Pánova vysluhuje v domácnostiach dlhodobo chorých.

¹⁰ *Vyznanie*, s. 71.

hostinou jednoty cirkvi.“¹¹ Preto sú krst a členstvo takými podstatnými kritériami.

1.1.2 Krst ako podmienka prijímania Večere Pánovej

Krst je Božia pečať a znamenie zjednotenia s Kristom. Hoci ide o hlboko osobnú vec, krst nie je súkromná záležitosť. Krstom sa stávame súčasťou novej rodiny, nového Božieho ľudu zjednoteného pod jednou Hlavou – Kristom.

Večera Pánova je slávnosťou spoločenstva. Krstom vstupujeme do vzťahu s týmto spoločenstvom. „V textoch Písma je krst podčiarknutý ako výraz poslušnosti a začlenenia do cirkvi.“¹² Ježiš Kristus to prikázal (Mt 28:19, Mk 16:15-16) a prvá cirkev to praktizovala (Sk 2:38). „Po Petrovej kázni na Letnice mnohí vierou prijali evanjelium a Svätého Ducha. Nestali sa individualistickými Ježišovými nasledovníkmi, ale boli pokrstení a v ten deň sa pridalo k nim asi tritisíc duší. Neustále sa venovali učeniu apoštolov, bratskému spoločenstvu, lámaniu chleba a modlitbám ... A Pán deň čo deň pridával k ich spoločenstvu tých, čo povolával na spásu (Sk 2:41b–42,47). Zachovávanie a rast spásnej viery vyžaduje život v spoločenstve Božieho ľudu.“¹³ Túto prax novozmluvnej cirkvi reflektujeme aj v našej cirkvi: tí, ktorí uveria evanjeliu a dajú sa pokrstiť, sa stávajú súčasťou spoločenstva. Až v tom spoločenstve prebieha, okrem iného, aj Večera Pánova.

1.1.3 Členstvo ako podmienka prijímania Večere Pánovej

Ako sme už mohli vidieť, pripojenie sa k spoločenstvu bolo prirodzeným ďalším krokom práve pokrstených veriacich.

Večera Pánova je primárne určená pre členov domáceho zboru, ktorí sú pod autoritou vedenia zboru a v reálnom vzťahu s ostatnými údmi tela Kristovho.¹⁴

Členstvo je vonkajší znak vnútornej jednoty s viditeľným a konkrétnym telom Krista na zemi. Zatiaľ čo krst je primárne Božou pečaťou, a teda Božím potvrdením, členstvo je verejným a osobným prehlásením veriaceho. Ktokoľvek si prečíta členský sľub Cirkvi bratskej a nemôže sa s ním stotožniť a prijať ho za svoj záväzný sľub, by nemal mať miesto

---

¹¹ *Vyznanie*, s. 72.

¹² *Tamtiež*, s. 70.

¹³ *Tamtiež*, s. 28.

¹⁴ V *Zásadách* aj v *Poriadku* sa uvádza, že Večere Pánovej sa môžu zúčastňovať aj členovia z iných kresťanských cirkví (Zásady, článok 113; Vyznanie, článok 165). Vzhľadom na rozsah práce sa tejto problematike osobitne venovať nebudem. Aj tu je však napísané, že to musia byť pokrstení a znovuzrodení ľudia, členovia z iného zboru. Ak sa títo hostia zúčastňujú Večere Pánovej v Cirkvi bratskej pravidelne, Poriadok aj Zásady ukladajú staršovstvu povinnosť zistiť dôvody, prečo takto slávia Večeru Pánovu mimo svojho domáceho zboru (Zásady, s. 73; Poriadok, s. 52).

pri spoločnom stole.

Oponenti môžu namietat', že slovo členstvo ani členský sľub v Novej zmluve nenájedme. Biblia používa napríklad výrazy ako pripojenie sa či pridanie sa k spoločenstvu (Sk 2:41, 47). Členstvo je inštitúciou, ktorá odráža charakter Božieho vzťahu k nám, a v súčasnom usporiadaní vecí vo svete je aj funkčným spôsobom ako definovať, kto patrí k Božiemu ľudu. Členstvo v cirkvi je konkrétne, nie abstraktné či všeobecné. Týka sa konkrétneho spoločenstva Kristovej cirkvi. Starší a kazatelia majú za toto spoločenstvo zodpovednosť a takisto aj autoritu im zverenú Kristom napomínať a vyzývať členov k skúmaniu svojho srdca a k náprave vzťahov s inými veriacimi. Členstvom veriaci ich autoritu prijíma a podriaďuje sa jej.

1.2 Prečo vysluhujeme Večeru Pánovu pokrsteným členom?

Vierouka Cirkvi bratskej na Slovensku vychádza z textov Novej zmluvy, ako aj zo svojej vlastnej tradície. To, že Večeru Pánovu vysluhujeme pokrsteným členom, sa pokúsím vysvetliť na základe dvoch argumentov: historického, ktorý presahuje hranice „našej“ tradície a biblického, ktorý ide hlbšie než tzv. biblický primitivizmus.

1.2.1 Historický argument

To, že Večera Pánova má byť vysluhovaná pokrsteným členom cirkvi, je jedným z mála tvrdení, na ktorom sa zhodnú cirkvi naprieč teologickými tábormi aj storočiami, hoci neplatí zhoda v tom, čo Večera Pánova je (najmä čo sa týka prítomnosti Pána Ježiša v chlebe a víne, ale aj jej významu a jej benefítov). „Počas prevažného obdobia existencie cirkvi bola účasť na Večeri Pánovej nejakým spôsobom obmedzená: pre pokrstených kresťanov..., pre farníkov, ktorí prijali sviatosť zmierenia nasledujúcu po uvedomení si smrteľného hriechu (klasická katolícka pozícia), pre členov tej cirkvi, ktorá tento obrad vykonáva.“¹⁵

Zo všetkých možných príkladov, o ktorých by sme mohli hovoriť, nám poslužia dva: jeden z ranej cirkvi (do 1. storočia) a druhý z poreformačnej doby (16. - 19. storočie).

Didaché bola príručka ranej cirkvi na vyučovanie katechuménov, t. j. veriacich, ktorí sa pripravovali na krst a členstvo. Bola napísaná v čase vzniku novozmluvných spisov približne v rokoch 70 -120 nášho letopočtu. Dokazuje, že už vtedy existovalo členstvo, autority, desiatky a veľký dôraz bol tiež kladený na jednotu a čistotu vzťahov medzi veriacimi. Podľa tejto príručky je Večera Pánova len pre pokrstených, ktorí sa tak krstom pričlenili k cirkvi.

---

¹⁵ ALLISON, Gregg. R. *Sojourners and Strangers; The Doctrine of the Church*. Wheaton, Illinois: Crossway, 2012, s. 400.

Píše sa tu: „Nech však nikto neje ani nepije z vašej Eucharistie, iba tí, čo boli pokrstení v mene Pánovom. Lebo aj o tomto Pán povedal: „Nedávajte svätú (vec) psom!“¹⁶

To, že eucharistia bola a je v rímskej i východnej cirkvi prísne obmedzená pre pokrstených členov, je všeobecne známe. Pozrime sa však aj na poreformačné obdobie, ktoré sa voči všetkému „pápežskému“ vyhradzovalo.

Existuje jeden veľmi zaujímavý artefakt z minulosti, ktorý predstavuje konkrétne praktické uchopenie otázky, komu vysluhovať Večeru Pánovu. Ide o tzv. „communion tokens“ – žetóny prijímania. Tieto žetóny boli vyrobené z olova a každý zbor mal zvyčajne svoj vlastný tvar či vytlačený reliéf. Myšlienka používania žetónov, ktoré umožnia veriacemu prístup na Večeru Pánovu, sa pripisuje Kalvínovi. Chcel, aby sa starší zboru stretli s členmi zboru počas týždňa a aby po pastoračnom rozhovore rozhodli na individuálnej báze, či je veriaci spôsobilý na prijímanie Večere Pánovej. Ak áno, dostal by „žetón.“ V nedeľu by sa potom daný veriaci žetónom preukázal a bol by mu umožnený prístup k Večeri Pánovej. Hoci v Ženeve táto myšlienka prijatá nebola, privlastnili si ju iné reformačné hnutia. John Knox ju priniesol do Škótska a odtiaľ sa prostredníctvom misionárov dostala do celého sveta. Táto prax bola rozšírená od reformácie v 16. storočí až do 19. storočia, kedy v cirkvi postupne prevládol prúd liberálnej teológie.¹⁷

Uvedený príklad z histórie nie je návrhom, aby sme dnes v cirkvi znovu zaviedli „žetóny“ pre tých, ktorí môžu pristúpiť k Večeri Pánovej. Cieľom bolo len poukázať na konkrétnu prax, ktorá slúžila cirkvi pol milénia (!) a ktorá odrážala konkrétne teologické presvedčenia. Boli to: vážnosť sviatosti Večere Pánovej a zodpovednosť pastierov zboru za Ježišove ovečky. Vychádzajúc z 1. listu Korint'anom 11 reformátori učili, že je nebezpečné vysvetľovať si Večeru Pánovu „po svojom.“ Cieľom bolo chrániť pred Božím trestom jednotlivca i spoločenstvá, ktoré by sa na znesvätení podieľali spolu s vinníkom, a tak boli trestané spolu s ním. Úloha starať sa o členov zboru je ťažká a „žetóny“ boli nástrojom pre jej zodpovedné plnenie.

Časy sa zmenili, ale ak veríme zásade kontinuálnej reformácie cirkvi, tak sa musíme znova pýtať: Sme verní Božiemu povolaniu a povereniu starostlivosti o Božie stádo? (Ján 21:15). Je ľahké usmievať sa nad praxou olovených tokenov, ale lepšie by bolo položiť si otázku, či to robíme lepšie.

---

¹⁶ ŠOŠKA, Jozef. Didaché – Učenie dvanástich apoštolov národom. Dostupné na internete: <https://modlitba.sk/?p=9054-didache?>

¹⁷ MACKENZIE, Ann. *Communion Tokens: What are they and how were they used?* Dostupné na internete: <https://historylinksdornoch.wordpress.com/2019/10/16/communion-tokens-what-are-they-and-how-were-they-used/>

Príkladmi z dejín cirkvi by sme mohli pokračovať a bolo by zrejmé, že kritériá na to, kto smie pristupovať k stolu Pánovmu, sú veľmi podobné až totožné. „Najprv krst a potom Večera Pánova boli v cirkvi praktizované počas celých jej dejín.“¹⁸ Videli sme to na príklade novozmluvnej cirkvi (Sk 2) a je to naša prax aj dnes.

1.2.2 Argument z biblickej teológie

V evanjelikálnych spoločenstvách je zaužívané hovoriť o „osobnom“ vzťahu s Bohom. Najčastejšie tým vyjadrujeme blízkosť (oproti neosobnému a vzdialenému) a rozhodnutie, ktoré sme urobili my – vedome, slobodne, sami za seba. Je v poriadku, keď ako subjektívne bytosti uvažujeme nad naším vzťahom k Bohu. Avšak je nevyhnutné najprv uvažovať o Božom vzťahu k nám, pretože človek je vždy v pozícii toho, ktorý prijíma, odpovedá, reaguje na Božiu iniciatívu. My sme schopní Ho milovať len preto, že On prvý miloval nás (1Jn 4:19). To znamená, že náš osobný vzťah k Bohu musí vychádzať zo vzťahu Boha k nám.

Vzťah Boha a Jeho ľudu má definovaný charakter – ide o zmluvný vzťah, ktorý sa tiahne naprieč celou Bibliou – Starou i Novou zmluvou. Božia zmluva sa od tých našich ľudských zmlúv líši minimálne v jednom podstatnom znaku: nejde o zmluvu, ktorú uzatvárajú dve rovnocenné strany. Svätý Boh sa zaväzuje, a tak sa skláňa k človeku hlboko dole k jeho ľudskej nestálosti. Zmluva je Jeho darom, ktorým potvrdzuje svoj prísľub, aby sa mal človek na čo spoľahnúť.

Jednotlivé zmluvy v Biblii, uzavreté medzi Bohom a človekom, resp. medzi Bohom a Jeho ľudom, sa líšia v detailoch, ale majú spoločné znaky. Jeff Meyers veľmi výstižne pomenúva spoločné znaky Božích zmlúv. Zjednodušene ide o sekvenciu piatich krokov vykonaných Bohom: 1. Božie povolanie, 2. oddelenie pre Boha, 3. nový spôsob života, 4. pečať alebo znak zmluvy a 5. spôsob pokračujúceho zachovávanía zmluvy.¹⁹

Naše Biblie sú rozdelené na dve časti. Starý zákon alebo Starú zmluvu a Nový zákon alebo Novú zmluvu. Toto rozdelenie reflektuje existenciu Božích zmlúv, ale nešťastne zvýrazňuje ich diskontinuitu. Za dominantnú zmluvu „starého zákona“ považujeme mojžišovskú zmluvu – Exodus 20-23. Tu je v sekvencii podľa Meyersa:²⁰

1. Boh vidí situáciu Jákobových potomkov v otroctve a rozhodne sa konať.

---

¹⁸ ALLISON, Gregg. R. *Sojourners and Strangers; The Doctrine of the Church*, s. 402.

¹⁹ MEYERS, Jeffrey J. *The Lord's Service. The Grace of Covenant Renewal Worship*. Moscow: Canon Press, 2003, s. 44-50.

²⁰ Tamtiež, s.48

2. Boží ľud je vytrhnutý z otroctva v Egypte a prejde Červeným morom do nového života pod Božou vládou – Boh sa mu dáva poznať ako Hospodin a dáva mu nové autority: Mojžiša a Árona, kňazov, levitov a starších.
3. Boh mu dáva 10 prikázaní ako zákon zmluvy, ktorý hovorí o novom spôsobe života. Ľud to prijíma svojím zaviazaním sa plniť slová zákona.
4. Boh mu dáva znaky a pečate svojej zmluvy – stánok stretávania, kňazov a obetný systém. Nasledujú prísľuby požehnania a s nimi spojené i varovania pred kliatbami v prípade ich znesvätenia.
5. Kniha Deuteronómium je obnovením zmluvy s ďalšou generáciou a jej pokračovanie pod vedením Jozuu.

My žijeme v dobe „posledných dní“ a z Božej milosti sme súčasťou Božieho ľudu Novej zmluvy. Tu je zjednodušená sekvencia tejto Novej zmluvy:

1. Božie povolanie. Boh prostredníctvom Ducha svätého povolá človeka. Nazývame ho tiež znovuzrodenie (Jn 3:8) alebo obrátenie.

2. Oddelenie: Boh si oddelí a v Kristovi prisvojí človeka ako svoje adoptované dieťa, vytrhne ho zo starého života a dá mu nový život, nové srdce, novú rodinu, novú identitu a novú autoritu. Znakom toho je krst ako neopakovateľná pečiatka na novom rodnom liste adoptovaného dieťaťa.

3. Ako Kristov učeník sa veriaci učí poslušnosti Božiemu Slovu a kráčaníu v Pánových šľapajach. Poslušnosť prinesie požehnanie a neposlušnosť Pánovu výchovu.

4. Boh pozýva svoje dieťa ku stolu, aby malo spoločenstvo s Kristom duchovne a s Jeho viditeľným telom osobne. Zažíva zaslúbené zmluvné požehnania.

5. Veriaci sa učí, že je dôležité túto zmluvu zachovávať a šíriť prostredníctvom evanjelizácie a misie, manželstva a rodičovstva.²¹

Je potrebné zdôrazniť niekoľko skutočností:

a) Vzťah Boha s človekom, a teda aj človeka s Bohom je zmluvný vzťah. V každej zmluve Boh oddeľuje pre seba človeka a vytvára **nový ľud**. Nikdy to nebol a nie je izolovaný jednotlivec. Preto tvrdenie „Boh áno, cirkev nie.“ vychádza z neporozumenia Božieho vzťahu k nám. Krstom sa stávame súčasťou Božieho ľudu, členským sľubom vstupujeme do vzťahu s konkrétnymi ľuďmi, ktorí majú mená, adresy a telefónne čísla. „Nemôžeme sa identifikovať s Kristom bez toho, aby sme sa identifikovali s jeho cirkvou.“²² Práve naopak, s Kristom sme

²¹ MEYERS, Jeffrey J. *The Lord's Service. The Grace of Covenant Renewal Worship*, s. 44-50.

²² HORTON, Michael. *A Better Way. Rediscovering the Drama of Christ-Centered Worship*. Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2002, s. 120.

jedno, len ak sme jedno s Jeho telom – cirkvou.

b) V každej zmluve **Boh ustanovuje authority**, ktoré majú konať podľa Jeho príkazov a v Jeho mene. V Novej zmluve sú to najmä starší v zbore. Nie je to jednotlivec. Symbolické kľúče od brán cirkvi sú Ježišom dané najprv Petrovi, ale cirkev je vybudovaná na „Petroch,“ a tak je potom mandát rozšírený na všetkých apoštolov.²³ Tento mandát využíva aj Pavol, keď v 1. liste Korint’anom vysvetľuje, že pre nepriznaný a nevyznaný hriech musel z cirkvi vylúčiť dvoch bratov. Cieľom tejto cirkevnej disciplíny bolo, aby boli zachránení pre večnosť.

Starší zboru majú úlohu, poverenie, povinnosť a autoritu starať sa o zverených ľuďí ako pastieri o Božie stádo – láskavo ale aj prísne, ak treba. Starší majú autoritu od Krista – nemajú byť tými, ktorí len odporúčajú, usmerňujú a povzbudzujú, ale aj tými, ktorí pomenúvajú hriech a zvestujú evanjelium a pri odmietnutí nápravy v záujme previnilca i celého spoločenstva pristupujú k disciplíne. Odopretie Večere Pánovej je tým konečným riešením. Efektívne ide o exkomunikáciu – z latinského *excommunicate* – teda o prerušenie vzťahu. Je to vypovedanie zmluvy, a teda odobratie znaku zmluvy, ktorým je Večera Pánova.

c) **Znaky zmluvy patria ľudu zmluvy.** Sú exkluzívne rovnako, ako je exkluzívny vzťah Boha k ľuďom, ktorých si povolal. Pomocou nich Boh ustanovuje a vyjadruje Jeho vzťah k nám a my odpovedáme v poslušnosti. Boží vzťah k nám je zmluvný vzťah, a to definuje náš osobný vzťah k Nemu. Kristus je inkluzívny (pozýva všetkých) aj exkluzívny (len skrze Neho).

d) **Porušenie zmluvy má za následok Božiu disciplínu.** V 1. liste Korint’anom 11 vidíme dôsledky nesprávneho osobného vzťahu k Bohu. Večera Pánova, ktorá mala byť večerou jednoty Kristovho tela, sa stala večerou rozdelenia. Niektorí veriaci zlyhali v láske voči svojim spoluveriacim. Previnili sa voči Kristovej obeti, lebo On sa identifikuje so svojím ľuďom – je to Jeho telo – a Jeho telo bolo ignorované. Dôsledkom je Božia výchova: namiesto požehnania zakúšajú trest v podobe chorôb a predčasnej smrti. Boh miluje dokonale, a preto vychováva. **Aj keď je Jeho výchova bolestivá, vedie k životu.**

Večera Pánova je teda jedlo zmluvy pre ľud zmluvy. Súčasťou tohto ľudu sa stávame prostredníctvom krstu a pripojenia sa k spoločenstvu (členstvo).

---

²³ Viac o tejto otázke pozri: PIPER, John. *What are the Keys of the Kingdom of Heaven?* Dostupné na internete: <https://www.desiringgod.org/interviews/what-are-the-keys-of-the-kingdom-of-heaven>

1.3 Je Večera Pánova otvoreným alebo uzavretým spoločenstvom?

Odpovedať na túto otázku si vyžaduje porozumieť vážnosti situácie. Ak nevysluhujeme Večeru Pánovu podľa Ježišových príkazov, sme mu neposlušní! Ak ju vysluhujeme inak, meníme jej zmysel, význam aj efekt, a tak prestáva byť sviatosťou! To je vážna vec. Božie zmluvy so sebou nesú požehnanie aj kliatby. Požehnanie mnohonásobne prevažujú kliatby a aj samotné kliatby sú limitované a majú redemptívny charakter. Vidíme to taktiež v situácii, ktorá bola v korintskom zbore (1K 11: 17-34). Mnohí z jeho členov sú chorí a zomierajú v dôsledku nehodného slávenia Večere Pánovej, t. j. nerozoznávania tela (spoločenstva). Je to však trest, ktorý má priniesť pokánie a návrat: „Tým však, že nás súdi Pán, vychováva nás, aby sme neboli odsúdení so svetom“ (1Kor 11:32). Avšak platí, že ak jeme chlieb a pijeme kalich Pána nehodne, ak nerozoznávame telo, pijeme si odsúdenie (1K 11:27-29). Aj to najlepšie jedlo sa môže stať jedom, ak je zle pripravené.

Napriek tomu, že ako Cirkev bratská máme svoje Zásady, Vyznanie a Poriadok a naša vierouka je jasná, ozývajú sa hlasy pre otvorenie Večere Pánovej pre širšiu skupinu, napríklad pre nečlenov a nepokrstených – takzvaných priateľov zboru či členov iných cirkví. Takáto prax sa nazýva „open communion“ – **otvorené spoločenstvo**.

Musím podotknúť, že prax „otvoreného spoločenstva“ pri Večeri Pánovej je veľká šedá zóna. Nie je jednoduché povedať, kedy je spoločenstvo otvorené dosť a kedy už príliš. Pokúsme sa určiť si aspoň hranice tejto zóny. Na jednej strane je spoločenstvo, ktoré otvára stôl Pánov pre spoluveriacich z iných zborov z tej istej denominácie. To je otvorenosť, s akou sa stotožňujem a ktorá podporuje jednotu Kristovej cirkvi naprieč lokálnymi zbormi. Na opačnej strane je otvorenosť takmer bezpodmienečná. K Večeri je pozvaný každý, kto sa na to cíti, a na krste a členstve v konkrétnom spoločenstve či príslušnosti k denominácii nezáleží. Historicky bola takáto prax nemysliteľná, no dnes je hlasy za takúto prax počuť zo všetkých strán – z katolíckych aj protestantských kruhov. Medzi týmito hraničnými polohami sú rôzne iné odliene otvorenosti. Spomeňme ešte jeden, ktorý má vlastný názov – interkomúnia. V chápaní Cirkvi bratskej sa jedná o spoločné stolovanie s návštevníkmi z iných denominácií, alebo ak sme tými návštevníkmi my.²⁴ Tu však pozor, naše Vyznanie nedefinuje množinu denominácií, s ktorými je interkomúnia v poriadku. Napríklad rímsky katolicizmus interkomúniu zásadne odmieta.²⁵ Volanie po otvorenosti zaznieva aj v našich kruhoch a v nasledujúcej časti eseje sa

---

²⁴ *Vyznanie*, s. 73.

²⁵ Rímsky katolicizmus nedovoľuje účasť na eucharistii nečlenom rímskokatolíckej cirkvi (ďalej ako RKC). Pre návštevníkov z RKC naše slávenie Večere Pánovej nie je správnym už len z dôvodu, že ho nevysluhuje riadne

venujem práve tejto problematike. Argumenty za otvorené spoločenstvo som počul osobne alebo sprostredkované z prostredia našich zborov.

Motívom je často úprimná túžba získať pre spoločenstvo aj ľudí, ktorí sa nechcú stať členmi zborov a ktorí nevidia dôvod dať sa pokrstiť. Takto im chcú prejavovať lásku: „Veď aj Boh je láska a všetkých prijíma.“ Argumentuje sa aj tým, že nechcú, aby sa niekto cítil vylúčený, ak by mu bolo odopreté právo pristupovať k Večeri Pánovej. Nie je však toto „láskyplné“ riešenie v skutočnosti nielenže neriešením ale dokonca prehĺbením problému? Čo takéto riešenie znamená pre ľudí, ktorí chcú „voľný vzťah“ – Boha áno, cirkev nie? Čo takéto riešenie znamená pre ľudí, ktorí chcú len niektoré benefity spásy (odpustenie hriechov a večný život) a práve prijímanie Večere Pánovej im ich symbolizuje? Vezme, že ak im nejakú službu robíme, tak len medvediu službu, pretože ich síce ušetríme našej disciplíny, ale vystavíme ich Božej disciplíne.

V diskusii o otvorenom prístupe k Večeri Pánovej zaznievajú napríklad tieto argumenty – racionálne, emocionálne aj pseudobiblické:

1. V Poriadku sa píše: „Zúčastňujú sa jej [t. j. Večere Pánovej] **spravidla** členovia a umožňuje sa účasť taktiež pokrsteným a znovuzrodeným hosťom z iných kresťanských cirkví, ktorí vyznávajú Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa a Pána [dôraz môj].“²⁶ Máme teda právo na výnimky z tohto pravidla.
2. My nemôžeme nikomu zakázať pristupovať k stolu Pánovmu. Pred Bohom je za svoje činy zodpovedný každý sám za seba. Ak cíti, že by mal pristupovať, je to jeho rozhodnutie.
3. Evanjelium znie: Boh každého miluje takého, aký je. Ježiš zomrel za všetkých. Prečo by nemohol pristúpiť?²⁷
4. Súčasťou zboru sú okrem jeho členov aj tzv. priatelia zboru, a tým nechceme brániť v slávení Večere Pánovej spolu s nami. Cirkev je tu pre ľudí, mala by spájať, nie rozdeľovať a vyčleňovať.
5. Centrom Večere Pánovej je Kristus a je jedným zo spôsobov zvestovania, ba až „ochutnania“ evanjelia pre neveriacich.

Avšak otvoriť prístup k Večeri Pánovej komukoľvek, teda aj nepokrsteným a nečlenom, je v rozpore s Božím charakterom a s Božou podstatou. Ako sme už spomínali, Boh je Bohom zmluvy. Jeho láska k nám nie je „voľná láska“ ale zmluvná láska. Ak milujem

---

vysvätený kňaz (Kán. 900 - § 1.) Ak by sa takejto Večere Pánovej zúčastnili, vystavili by sa tak jedným z najhorších možných priestupkov – znesvätenia Eucharistie, za čo by mohli byť exkomunikovaní.

²⁶ Poriadok, s. 52.

²⁷ Toto je tzv. eso, pretože kultúrne niet väčšieho argumentu.

Boha, milujem aj Jeho ľud a chcem byť súčasťou tejto zmluvy – čo znamená plniť si záväzky, nielen si užívať jej benefity. Tim Chester píše: „Ak nie si pripravený krstom vyjadriť svoje spojenie s Kristom, potom nie si pripravený vyjadriť svoj záväzok voči Kristovi pri Večeri Pánovej.“²⁸ Navyše dať zodpovednosť do rúk prístupujúcich znamená odobrať autoritu cirkvi, ktorá jej bola daná Kristom.

Veľmi sa mýlime, ak sme presvedčení o tom, že otvorením Večere Pánovej pre všetkých správnejšie zvestujeme evanjelium. Správa, že Boh ťa miluje takého, aký si, nie je úplná! Boh ťa miluje (Jn 3:16), ale kvôli nášmu hriechu sme nemohli vstúpiť do Jeho prítomnosti. Preto Kristus za nás zomrel, aby nás s Ním zmieril a aby nás očistil (Rim 5:8). Súčasťou Jeho diela v nás je aj naša transformácia – premena do Kristovej podoby. Nemôžeš k Nemu prísť práve preto, aký si. Môžeš k Nemu prísť len v Kristovi.

Vysluhovať Večeru Pánovu len pokrsteným členom cirkvi je v súlade s Božím zmluvným vzťahom voči nám, s Kristovým ustanovením v 1Kor 11 „roznávať telo“ a s historickou praxou cirkvi počas dejín. Takáto prax verne zvestuje evanjelium ako exkluzívno-inkluzívnu zvesť: Ježiš pozýva všetkých, ale prídu len tí, ktorí príjmu Jeho obeť, uveria evanjeliu, dajú sa pokrstiť a pripoja sa k Jeho cirkvi.

1.4 Záver

Musíme si vybrať, komu chceme byť verní a komu sa chceme páčiť: ľuďom alebo Bohu. Ako starší a pastieri zborov máme pred Pánom Ježišom zodpovednosť za ľudí. On ustanovil sviatosť Večere Pánovej. Je to Jeho sviatosť, my ju „len“ vysluhujeme. Máme to robiť tak, ako chce On, lebo len vtedy budeme zažívať jej požehnanie.

Ak vysluhujeme Večeru Pánovu pokrsteným členom cirkvi, a teda vymedzujeme, kto k stolu Pánovmu pristupovať smie a kto nie, nemusíme sa báť, že evanjelium utrpí, pretože: „Kedykoľvek teda jete tento chlieb a pijete z tohto kalicha, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde“ (1K 11:26).

---

²⁸ CHESTER, Tim. *Truth We Can Touch: How Baptism and Communion Shape Our Lives*, s. 156.

2. Exegéza biblického textu

1. Korint'anom 11:17-34

2.1 Text²⁹

¹⁷ Keď toto pripomínam, nechválím vás, že sa schádzate nie na osoh, ale na škodu. ¹⁸ Predovšetkým totiž počúvam, že keď sa schádzate v cirkvi, vyskytujú sa medzi vami roztržky, a do istej miery tomu aj verím. ¹⁹ Ved' musia byť medzi vami aj roztržky, aby sa ukázalo, kto z vás sa osvedčí. ²⁰ Keď sa teda takto schádzate, to nie je požívanie Pánovej večere. ²¹ Ved' keď si pri jedení každý predloží svoju večeru, potom jeden má hlad a druhý je opitý. ²² Nemáte vari vlastné domy, kde by ste jedli a pili? Alebo natoľko znevažujete Božiu cirkev a zahanbujete tých, čo nič nemajú? Čo vám mám povedať? Mám vás pochváliť? Za to vás nechválím!

²³ Ved' ja som prijal od Pána to, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb ²⁴ a keď vzdal vďaku, lámal ho a povedal: „Toto je moje telo, ktoré je pre vás. Toto robte na moju pamiatku!“ ²⁵ Podobne po večeri vzal aj kalich a povedal: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku!“ ²⁶ Kedykoľvek teda jete tento chlieb a pijete z tohto kalicha, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.

²⁷ Preto ktokoľvek by nehodne jedol chlieb alebo pil kalich Pána, previní sa proti telu a krvi Pána. ²⁸ Nech teda skúma človek sám seba, a tak nech je z chleba a pije z kalicha. ²⁹ Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, je a pije si odsúdenie. ³⁰ Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a viacerí umierajú. ³¹ Keby sme však sami seba súdili, neboli by sme súdení. ³² Tým však, že nás súdi Pán, vychováva nás, aby sme neboli odsúdení so svetom. ³³ A tak, bratia moji, keď sa zídete jesť, čakajte jeden na druhého! ³⁴ Ak je niekto hladný, nech sa naje doma, aby ste sa neschádzali na odsúdenie. Ostatné veci usporiadam, keď prídem.³⁰

2.2 Hlavná myšlienka

Večera Pánova je jedlom zmluvy pre ľud vykúpený Ježišovou obeťou, preto záleží na tom ako, kto a s kým ju prijíma.

---

²⁹ Pôvodne zadanú perikopu (1 Kor 11:17-22) som rozšíril o verše 23-34 z jednoduchého dôvodu: tieto verše predstavujú východisko a riešenie pre závažnú situáciu v korintskom zbore, o ktorej Pavol píše vo veršoch 17-22. Zvolená perikopa predstavuje logický celok, s ktorým sa dobre pracuje.

³⁰ Biblia: Slovenský Ekumenický Preklad, 4. opravené vydanie. (Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2018). Dostupné na internete: <https://biblia.sk/citanie/seb/mt/19>.

2.3 Kontext

a) Historický kontext

Mesto Korint „bolo prosperujúce, kozmopolitné a nábožensky pluralistické, zvyknuté na návštevy pôsobivých cestujúcich verejných rečníkov a posadnuté statusom, vlastnou propagáciou a osobnými právami... jeho obyvatelia boli poznačení uctievaním modiel, sexuálnou nemorálnosťou a chamtivosťou.“³¹

Zbor v Korinte založil Pavol, trinásty apoštol povolaný vo videní Kristom sediacim na nebeskom tróne a vyslaný niesť evanjelium špeciálne pohanom, hoci bol sám Žid a rímsky občan. Pavol strávil v Korinte 18 mesiacov počas svojej druhej misijnej cesty (Sk 18:1-18).

Pavol píše „1. list Korint'anom“ korintskému zboru ako reakciu na zlé správy, ktoré dostal ústne od rozličných ľudí zo zboru (1:11, 16:17), ale aj ako odpoveď na otázky formulované zborom, ktoré mu boli doručené písomne (7:1).

b) Kontext knihy

Pre nových konvertitov boli hodnoty Korintu ich vlastné. Kultúru, ktorej boli súčasťou, nekriticky akceptovali a ovplyvňovala ich život viac ako nová identita Božej cirkvi získaná v Kristovi. Pavlovým zámerom bolo, aby Korint'ania žili podľa svojho povolania ako povolání svätí (1:2).

Niektorí komentátori argumentujú, že hlavná téma listu je povolanie k jednote v láske (1:10). Prikláňam sa k tým, ktorí vidia problém nejednoty ako súčasť väčšej témy posvätenia, kde dominuje volanie k sexuálnej čistote, k odmietnutiu modlárstva, chamtivosti a ľudskej múdrosti.

Náš odsek je súčasťou väčšej časti od 11:2 do 14:40, v ktorej sa Pavol zameriava na správnu oslavu Boha pri bohoslužbách. Táto časť obsahuje menší celok, kde sa Pavol vyjadruje k dvom tradíciám, ktoré im odovzdal. Za dodržiavanie jednej ich chváli (11:2-16). Ide o dodržiavanie noriem na spoločných bohoslužbách odlišných pre jednotlivé pohlavia. Muži i ženy si majú ctiť jedni druhých i Boha tým, že zachovávajú Bohom stanovené rozdiely. Zdá sa, že to bola horúca diskusia, ktorá nevychladla ani za dve miléniá.

Za dodržiavanie tej druhej tradície, ktorú im odovzdal – slávenia Večere Pánovej – ich nechváli. Napomína ich za ich praktizovanie Večere Pánovej, ktoré prináša hanbu miesto

---

³¹ CIAMPA, Roy E. – ROSNER, Brian S. *The First Letter to the Corinthians*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 2010, s. 3.

prijatia a znevažuje cirkev. Pripomína im ustanovenie Večere Pánovej a varuje ich pred dôsledkami jej znesvätenia.

Odsek rozvíja tému cirkvi ako Kristovho tela, ktoré nesmie byť trhané rozdielmi. Najmä rozdiely v statuse a bohatstve sú amplifikované pri večeri, ktorá prestala byť spoločnou, a tým prestala byť Večerou Pánovou. Pavol však vidí Božie konanie i v tomto zmätku: Jeho verní budú v tejto skúške nájdení ako dokázaní a Jeho súd je výchovný.

c) Kontext Písma

List vychádza najmä z dvoch starozmluvných kníh. Je paralelou k 5. knihe Mojžišovej a je myšlienkovým pokračovaním Deuteronómia a Izaiáša – pokračovaním očakávania: čo je očakávané, je už v 1. liste Korint'anom naplnené.

Pavol, podobne Mojžiš v Deuteronómiu, učí zachránený Boží ľud teologické a etické dôsledky ich spasenia. Mojžišovým aj Pavlovým cieľom je svätosť Božieho ľudu. Pavol však začína tam, kde Mojžiš končí. Mojžiš dúfa v nové Božie vyslobodenie a Pavol na ňom stavia. To, čo bolo pre starú zmluvu nemožné dosiahnuť – obriezka srdca (Dt 30:6) – je podstatou novej zmluvy v Kristovej obeti.

Pavlove zámery taktiež odrážajú očakávania prorokov o oslave Boha, ktorá bude vychádzať z úst pohanov po celej zemi (Iz 60, Mal 1:11, Ag 2:7). Sláva príde z nového chrámu, ktorý nebude mať adresu v Jeruzaleme, ale bude mať mená ľudí, ktorí sú telom Ježiša Krista a zostúpením Ducha svätého sa stali chrámom svätého Boha.

Problémy Korint'anov, ktoré sa prejavujú pri ich spoločných stretnutiach, sú preto oveľa vážnejšie, než si oni uvedomujú. Večera Pánova, ktorá mala byť požehnaním, pre ich spoločenstvo priniesla choroby a predčasnú smrť niektorých z nich. Korint'ania svojím správaním znesvätili cirkev, ktorá je Kristovým telom, Božím chrámom, a tak privolali kliatby zmluvy, ktoré sú Božím výchovným súdom.

Pavol Korint'anom pripomína ustanovenie sviatosti Večere Pánovej, aby tak prinavrátil jedlu význam, ktorý mu Pán Ježiš dal. Len keď vo svojich spolustolovníkoch korintskí veriaci rozoznajú telo Pánovo a budú sa k nim podľa toho správať, budú spoločenstvom, ktoré si pripomína a zvestuje Ježišovu životodarnú smrť, a to až dovtedy, kým sa Ježiš v tele nevráti (eschatologický rozmer).

2.4 Žáner

Ide o pastoračný list. Má osobný charakter a reaguje na konkrétne správy a otázky.

2.5 Štruktúra

I. Pavol karhá korintský zbor za to, ako slávia Večeru Pánovu (v. 17-22)

- a. Roztržky, ktoré sa medzi nimi počas stolovania vyskytujú, sú skúškou (v. 18-19)
- b. Takéto stolovanie nie je skutočným slávením Večere Pánovej (v. 20)
  - i. Rozdeľuje cirkev na skupiny podľa ich majetkového statusu (v. 21),
  - ii. Počas neho sa deje niečo, čo by sa malo diať u každého doma (v. 22a),
  - iii. Znevažuje Božiu cirkev tým, že zahanbuje nemajetných (v. 22b)

II. Pavol korintským veriacim pripomína, ako sa má sláviť Večera Pánova (v. 23-26)

- a. Slávi sa na pamiatku Pána Ježiša (v. 23-25),
- b. Zvestuje sa ňou smrť Pánova (v. 26)

III. Nehodné slávenie Večere Pánovej (v. 27-30)

- a. Človek sa previňuje voči telu a krvi Pána (v. 27)
  - i. Preto sa musíme skúmať (v. 28)
- b. Človek si je a pije odsúdenie (v. 29)
  - i. Preto sú mnohí chorí a zomierajú (v. 30)
  - ii. Ale Pánov súd je na výchovu (v. 31-32)

IV. Poriadok do chaosu: praktické riešenie korintského problému (v. 33-34)

- a. Čakajte na seba navzájom (v. 33)
- b. Nemeňte zmysel Večere Pánovej (v. 34a)
- c. Pavol pripravuje pôdu na riešenie ďalších problémov (v. 34b)

2.6 Kľúčové pojmy

V cirkvi (v. 18) - ἐν (en) ἐκκλησίᾳ (ekklēsia). Otázka znie, či tu autor má na mysli „v zbore,“ ako prekladá Roháček, alebo myslí „keď sa stretnete ako cirkev,“ ako prekladá The English Standard Version. Zdá sa, že hovorí o „oficiálnom stretnutí korintskej cirkvi,“ kde boli prítomní všetci, t. j. aj tí, čo sa „nemali v láske.“ Stretnutie sa konalo pravdepodobne v „deň Pánov,“ v prvý deň po sobote, pracovný deň.

Roztržky (v. 18) - σχίσματα (schismata). Rovnako v 1:10. Doslovne „roztrhnutia,“ čo je veľmi silné slovo, zvlášť keď je cirkev jedným telom.

Ved' musia (v. 19) - δεῖ (dei) γὰρ (gar). Roháček prekladá ako „lebo musia.“ Slovo dei ale v sebe nesie Božie vedenie a zámer. To je dôvod, prečo autor verí v to, čo sa dopyčul – lebo tomu tak musí byť, je to Boží zámer, „Božia eschatologická nevyhnutnosť.“³² Niektorí komentátori³³ sa domnievajú, že ide o iróniu. Prikláňam sa k Barretovi.

Roztržky (v. 19) - αἰρέσεις (haireseis) – od slova αἰρήσομαι (hairēsomai) vybrať si. Ide o zvolenie si presvedčenia, ktoré nie je v súlade s autoritou.³⁴ **Haireseis** v Novej zmluve znamená často skupinu, ktorá si zvolila iné učenie v rozpore s učením autority (apoštolov). The English Standard Version to prekladá ako „factions“ čiže „frakcie.“³⁵

Osvedčci (v. 19) - δόκιμοι (dokimoi) - osvedčení (Bohom). Barrett to porovnáva s veršom Rimanom 16:10 a hovorí, že ide o morálne osvedčenie – teda osvedčenie sa pred ľuďmi „zreteľne označujúce skutočných kresťanov podľa ich správania... tí, ktorí sa správajú ako skutoční kresťania, vyčnievajú spomedzi tých, ktorí nimi nie sú.“³⁶

Telo (v. 24, 27, 29) - σῶμα (soma) – kontroverzná otázka, na ktorej sa nezhodli reformátori ani po mnohých rozhovoroch, znie: Čo Ježiš myslí, keď hovorí: „Toto je moje telo“ vo verši 24? Vo verši 29 to je jednoduchšie vďaka rovnakému použitiu v 10:17.

Pamiatka (v. 24, 25) - ἀνάμνησιν (anamnēsis) – ide tu viac než len o nostalgické spomínanie. Pripomínanie Ježišovej obeti má byť „pamiatkou,“ ktorá nás povzbudí do aktívnej oslavy, dôvery, poslušnosti a lásky tým, že máme pred sebou živý obraz tej najväčšej lásky, poslušnosti a dôvery Bohu v obeti Ježiša.

³² BARRETT, C. K. *The First Epistle to the Corinthians*. London: A & C Black, 1971, s. 262.

³³ CHESTER, Tim. *Truth We Can Touch: How Baptism and Communion Shape Our Lives*. Wheaton: Crossway, 2020, s. 147.

³⁴ VINE, W. E. *Vine's Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words: Super Value Edition*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1996, s. 217.

³⁵ VINE, W. E. *Vine's Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words: Super Value Edition*, s. 68.

³⁶ BARRETT, C. K. *The First Epistle to the Corinthians*, s. 262.

Nehodne (v. 27) - **ἀνάξιος (anaxiós)** - lepšie povedané nevhodne k vážnosti danej situácie, neúctivo.

Skúmať (v. 28, 31) - **δοκιμάζω (dokimazó)** - sebakúmanie, preskúmanie vlastných motívov a skutočnosti porozumenia Kristovej obeti a jej dopadu na život aj konanie veriaceho je recept na to, ako sa vyhnúť nehodnému stolovaniu.

Odsúdenie (v. 29) - **κρίμα (krima)** - výsledok súdu.

Súdiť (v. 31, 32) - **κρίνω (krinó)** - vo veršoch 31 a 32 nájdeme tento pojem viackrát.

2.7 Komentár

Pavol pokračuje v téme oslavy Boha pri spoločných stretnutiach; teraz sa sústreďí na stolovanie pri slávnosti Večere Pánovej. V kontraste s veršom 11:2 začína ostro: Korint'ánov nechváli. Pavol reaguje na správy, ktoré počul a verí im. Problémy, ktoré spôsobujú roztržky, sú totižto Božou skúškou a verní budú dokázaní svojím správaním sa. Keď sa spolu schádzajú, tak sa schádzajú k jedlu, ktoré však nie je Večerou Pánovou, pretože si ju nectí, ale naopak zneuct'uje.

Situáciu na korintských bohoslužbách si vieme len ťažko predstaviť. Pre nás je Večera Pánova len symbolickým stolovaním, zatiaľ čo pre nich bola skutočným stolovaním, ešte lepšie povedané: hodovaním. Ale nie pre každého, a to bol problém. Kto hodoval a kto hladoval? Hodovali tí, ktorí na to mali, bohatí priatelia patrónov, v ktorých domoch sa schádzali. Tí mali dostatok všetkého. Dostatok času, dostatok jedla i vína, dostatok priestoru v jedálni. Zdá sa, že ale nemali dosť porozumenia pre tých, ktorí boli na opačnej strane sociálneho rebríčka. Pre tých, ktorí nemali čas, lebo pracovali, a tak do spoločenstva prichádzali po práci. Pre tých, ktorí nemali iné jedlo okrem toho, ktoré od niekoho dostali. Pre tých, ktorí nemali status, ktorý by ich dostal do jedálne, ak by aj boli prišli skôr. Takáto „večera,“ kde jedni hodovali a druhí hladovali, bola typická pre pohanské hody a hostiny, ktoré mali zvýrazniť status hodujúcich a víno slúžilo na uvoľnenie atmosféry.

Pavol píše, že kvôli spôsobu, akým stolujú, nemôže ísť o Večeru Pánovu (v. 20). Ak chcú stolovať podľa vlastnej chuti a vôle, majú tak robiť vo vlastných domoch. Stretnutie v cirkvi (*ecclesia*) pri Večeri Pánovej má vyzerat' inak. Výčitka z verša 22 smeruje na znevažovanie Božej cirkvi a zahanbovanie tých, ktorí nič nemajú. Večera Pánova mala byť jedlom, kde sú si všetci rovní, no namiesto toho boli zvýraznené ich rozdiely. Mala byť stolom, okolo ktorého si slúžia navzájom, no v skutočnosti boli niektorí obsluhovaní a iní úplne vylúčení. Zahanbený je tak Kristus, ktorý sa identifikuje s tými najbezvýznamnejšími. Je to rozvíjanie témy cti a hanby z predchádzajúceho celku (11:2-16). V oboch prípadoch ide

o oslavu Boha preukazovaním úcty tomu, komu patrí – v tomto prípade ide o vážne zlyhanie.

Pavol viac nerozoberá ich problém bez toho, aby ich neupriamčil na východisko. Tým je pripomenutie ustanovenia Večere Pánovej a jej interpretácia ako jedla zmluvy pre novozmluvný ľud. Vo verši 23 Pavol jasne komunikuje, že tradícia týkajúca sa Večere Pánovej, na ktorú zabudli, má autoritu Pána Ježiša. Pavol odovzdáva len to, čo sám dostal od iných. Kontext je noc zrady, posledná večera pred vydaním Ježiša Rimanom, očakávanie Paschy, počas ktorej bude Ježiš visieť na kríži, zomierajúc s tisícami baránkov. Ale jedine Jeho smrť splní to, na čo ostatní zabíjajú baránkovia ukazujú. Posledná večera pozerala dopredu na udalosť, ktorá sa mala stať čo nevidieť; Večera Pánova je akoby jej pokračovaním, ale pozerá späť. Slová ustanovenia sú napísané v Matúšovom aj v Lukášovom evanjeliu, každé so špecifickými odlišnosťami.

Dôležité je všimnúť si Pavlov dôraz jesť a piť „na moju pamiatku“ – tento výraz sa opakuje osobitne po lámaní chleba a predstavení kalicha a je tak refrénom, v ktorom spočíva účel celého stolovania. Nejde iba o mentálne spomínanie ale o pripomínanie si Kristovej obete a jej implikácií.

Verš 26 je vysvetlením toho, čo sa deje, keď cirkev v Korinte správne stoluje okolo Pánovho stola. Vtedy zvestujú Pánovu vykupiteľskú smrť v očakávaní Jeho príchodu, ktorým završí začaté dielo.

Nasledujúci verš začína slovom „preto.“ Preto je nehodné slávenie Večere Pánovej previnením voči Pánovej obeti. Znak je spojený s tým, na čo ukazuje. Nehodné slávenie Večere Pánovej tak znamená neprijímanie Kristovej obete, a to znamená nebyť prikrytý Jeho krvou, ale naopak byť vinným z Jeho smrti. Takže nesprávnym slávením Večere Pánovej človek na seba privoláva Boží súd.

Na otázku „Ako sa vyvarovať súdu?“ odpovie 28. verš: najprv skúmať seba a až tak prijímať. Čo to znamená? Historicky to bolo vykladané ako skúmanie vlastného vnútra: či človek nežije v nevyznanom hriechu. To však neberie do úvahy nasledujúci verš (v. 29). Ten by sme mohli parafrázovať aj takto: Lebo kto prijíma Večeru Pánovu a nerozoznáva telo, prijíma odsúdenie. Ak je teda nerozoznávanie tela nehodným prijímaním, potom rozoznávanie tela bude podmienkou pre hodné, správne prijímanie a skúmanie seba vo verši 28 musí smerovať k „rozoznávaniu tela.“ Tu je namieste otázka, čo Pavol myslí, keď píše „telo“ (*soma*). Odpoveď znie: hovorí o cirkvi (*ekklesia*). Rovnako používa výraz „telo“ vo verši 10:17. „Skúmať seba znamená preskúmať, či je človek v súlade so zmluvou, čo sa odráža v spôsoboch, akými sa správajú k iným členom komunity a to, či rozoznávajú telo, sa má odraziť v uvedomení si, že členovia tejto komunity reprezentujú Krista samotného (keďže

s Ním boli zjednotení) a musí sa s nimi zaobchádzať ako s ľuďmi, pre ktorých sa Kristus rozhodol vzdať svojho života a preliať svoju krv.“³⁷

Verš 30 vysvetľuje, aký dopad malo nehodné slávenie Večere Pánovej na korintské spoločenstvo. Znesvätenie zmluvy prináša namiesto požehnanja zmluvné kliatby– zdravotný stav niektorých členov je dôsledkom Božieho súdu. Večera Pánova je tak jedlom testujúcim zjednotenie s Kristom a Jeho telom, prináša požehnanie, ale môže priniesť aj súd. Prijímanie Večere Pánovej je vážna vec.

Súdu sa však dá vyhnúť (v. 31) práve sebakúmaním, o ktorom hovoril verš 28. Verš 32 prináša dobrú správu, že hoci Pánov súd je prísny, má výchovnú funkciu: je výchovou a nie odsúdením. Boh je zaviazaný voči svojmu ľudu, ako dobrý Otec ho vychováva. Nebolo by nič horšie, ak by povedal: „Rob si, čo chceš.“

Verše 33-34 aplikujú učenie o Večeri Pánovej na situáciu v korintskom zbore. Korint'ania sa majú navzájom čakať, aby stolovali v jednote. Hladní sa majú pred spoločným stretnutím najesť, aby naplnenie ich vlastných potrieb nebolo príčinou ich nezájmu o potreby iných. Súd je tu spomenutý znova ako varovanie pri nezmenení správania.

Sekcia končí Pavlovým prísľubom usporiadať „ostatné veci,“ keď príde. Ide zrejme o záležitosti s menšou dôležitosťou, ktoré môžu počkať.

---

³⁷ CIAMPA, Roy E. – ROSNER, Brian S. *The First Letter to the Corinthians*, s. 555.

3. Rukopis kázne na text 1. Korint'anom 11:17-34

*Večera Pánova alebo večera pánov?*³⁸

Úvod

Deti, boli ste už niekedy v cirkuse? Čo sa vám tam páčilo najviac? Určite ste tam videli aj klaunov predvádzať všelijaké vtipné kúsky. Napríklad robiť všetko naopak. Namiesto toho, aby chodili po nohách, chodili po rukách. Jazdili na bicykli nie dopredu ale dozadu. A všetci sa na nich smiali. Robiť veci naopak môže byť veľká zábava a v mnohých prípadoch je to úplne neškodné. Nie však vo všetkých.

S bratom kazateľom sme sa pred pár dňami rozprávali o elektrike a o tom, aké dobré je vedieť zapojiť si elektrickú zásuvku. Povedal som mu: „Ved' to je také jednoduché. Je to len o troch kábloch. Žltý, modrý a hnedý. Fáza 0 a uzemňovací kábel. Nič zložité.“ Čo sa však stane, ak prehodíme v zásuvke modrý káblík s hnedým? Je to životu nebezpečné. Lebo namiesto toho, aby sme boli v bezpečí, keď sa dotkneme spotrebiča, je náš život v ohrození. Prinajlepšom nás to kopne, trochu strasie, prekvapí. Prinajhoršom to bude posledná vec, ktorej sa v živote dotkneme.

Robiť veci naopak môže byť zaujímavé a zábavné, ale aj veľmi nebezpečné. Taká bola situácia v cirkvi v Korinte. Z Večere Pánovej urobili večeru pánov. Úplne otočili jej zmysel, a tak pošpinili nielen cirkev ale aj meno Pánovo. Pre niektorých z nich to malo aj veľmi vážne dôsledky.

Situácia v Korinte: Čo robili naopak?

Ako k tomu vôbec došlo? Cirkev v Korinte sa neschádzala tak ako my dnes v kostole či modlitebni. Stretávali sa v domoch bohatých kresťanov, ktorí ich dali k dispozícii cirkvi. Nazývali sa „patróni“ – boli to bohatí sponzori, väčšinou majitelia viníc, statkov či remeselníckych dielní. Okrem peňazí mali často veľa otrokov. Mali aj veľa času a veľa jedla. Ich život v blahobyte sa odrazil aj na ich správaní voči ostatným.

Pokúsme sa vžiť do kože takého korintského sluhu alebo otroka. Je nedeľa. A vy, sluha, robíte čo? Pracujete, pretože nedeľa, ten deň Pánov, na ktorý sa začala cirkev schádzať, nebol v tom čase žiaden oddelený deň, nebol to deň pracovného pokoja. Bol to obyčajný pracovný deň. A tak sluhovia, otroci, pracovníci prichádzali do spoločenstva po práci. Čo tam

---

³⁸ Kázeň odznela na bohoslužbách v Cirkvi bratskej v Košiciach dňa 5. septembra 2021.

našli? Pozrime sa do veršov 20-21, kde Pavol hovorí: „*Keď sa teda takto schádzate, to nie je požívanie Pánovej večere. Ved' keď si pri jedení každý predloží svoju večeru, potom jeden má hlad a druhý je opitý.*“ Strašná predstava. Keď ako sluhovia prídeme do spoločenstva, nájdeme tam už len zvyšky z večere a niektorých stolovníkov dokonca pod stolom. Aké spoločenstvo!? Aké rozdiely!? Ako sa museli otroci cítiť v takom spoločenstve, ktoré na nich vôbec nemyslelo a nečakalo? Prehliadaní ba až nechcení. Možno aj my sa tak niekedy v spoločenstve cítime. Že tam nepatríme. Že sa tam nehodíme. Že nikomu nechýbame. Že na nás nikto nemyslí. Žiadne spoločenstvo nie je bez problémov. Nebolo korintské a nie je ani naše. Nemalo by však byť spoločenstvo Božieho ľudu iné ako spoločenstvá naokolo? Čo s tým?

Východisko

Čo je riešením týchto problémov? Nie je to odchod zo spoločenstva. Ak by to tak bolo, Pavol by povzbudil tých chudobných, na ktorých ostatní pri slávení Večere Pánovej nečakali: „*Viete čo? Vy choďte a založte zbor, ktorý bude presne taký, akí ste vy. Bude pre vás. Bude vám vyhovovať a budete sa v ňom cítiť príjemne ako doma. Nebudú vám tam ubližovať ani vás nebudú prehliadať. Všetci tam budete mať rovnaký pracovný čas, rovnaké záujmy, rovnaké trápenia.*“ Toto im Pavol neradí.

Pavol ich tu rozhodne ani nechváli. Práve naopak. Jazyk, ktorým tu píše, je veľmi tvrdý. Avšak, je to jazyk otca, ktorému záleží na svojich deťoch. Taký otec svoje deti vychováva, vyučuje, ide im príkladom.

Pavol jedných aj druhých berie späť k zdroju. Keď chceme vyriešiť nejaký problém, musíme porozumieť tomu, aké a kde je jeho východisko. Vezmime si napríklad Rubikovu kocku, ktorú asi všetci poznáme. Je to kocka, ktorá má rôznofarebné strany. Väčšinou k nám príde rozhádzaná. Aby sme ju mohli správne uložiť, musíme vedieť, ako vyzerala predtým. Čo je tým východiskom na riešenie problému v Korinte? Čo je tým východiskom na riešenie problému v každom spoločenstve? Aj v tom našom?

Evanjelium a Večera Pánova

Je to evanjelium, ku ktorému ich Pavol volá späť. Vo verši 23 im pripomína, o čom má byť Večera Pánova. To, čo im hovorí, je evanjelium: „*Ved' ja som prijal od Pána to, čo som vám aj odovzdal...*“ To je to, na čo ste mali pamätať. Tradícia, ktorú som vám odovzdal. Avšak vy ste na to úplne zabudli. Robili ste si, čo ste chceli. Večera, ktorú ste jedli, nebola Večerou Pánovou. Bola večerou pánov. Večerou vašou vlastnou. Úplne ste stratili celý zmy-

sel, čo vo Večeri Pánovej bol. Aký bol jej zmysel? Čítajme ďalej (v. 23, 24): „...*Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb a keď vzdal vďaku, lámal ho a povedal: „Toto je moje telo, ktoré je pre vás. Toto robte na moju pamiatku!“* Podobne sa to opakuje aj s kalichom (v. 25, 26): „*Podobne po večeri vzal aj kalich a povedal: Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku. Kedykoľvek teda jete tento chlieb a pijete z tohto kalicha, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.*“

O čom teda mala byť Večera Pánova v korintskom zbore a v každom inom zbore? O pamätaní a zvestovaní.

Všetky pamätníky, ktoré nájdeme v meste, sa nám snažia niečo pripomenúť. Rovnako ako pamätné dni v kalendári. Aj biblické sviatosti, výnimočné dni či rituály potrebujeme, pretože zabúdame. Zabúdame na našu hriešnosť. Zabúdame na našu slabosť. Zabúdame na to, že jedno, čo máme všetci rovnaké, je, že potrebujeme Pána Ježiša. Večera Pánova má toto pripomínať: Pánovu smrť za všetkých. Preto je jeden chlieb lámaný na kúsiky, ktoré spolu jeme. Jeden. Nie mnoho. Máme si pripomínať tú večeru a ten večer, keď bol Pán Ježiš zradený. Možno sa mnohí cítíme zradení. Tými najbližšími, ktorí by tu mali byť pre nás. Ktorí by nám mali porozumieť v našich ťažkostiach. Cítíme hnev či krivdu, opak lásky. Pozrime však na Pána Ježiša. Ako veľmi bol on zradený tými najbližšími. Tými, ktorým dôveroval. Zradený Judášom. Učeníkmi, keď sa rozprchlí hneď po tom, čo ho zatkli. Dokonca aj Petrom.

Keď si pripomíname Večeru Pánovu, ktorú budeme aj dnes spolu sláviť, pripomíname si obeť Pána Ježiša. Zvestujeme Jeho smrť. Dobrovoľnú a skutočnú obeť lásky, ktorú priniesol za svojich priateľov. Pripomíname si, že my sme takí ako všetci okolo nás: bez rozdielu potrebujeme Pána Ježiša. Toto poznanie má meniť naše postoje jeden voči druhému. Veď ako môžem držať niečo voči môjmu bratovi alebo sestre? Ako môžem neodpustiť, keď mne bolo odpustené? Ako môžem nezabudnúť na to, čo mi bolo urobené, ale držať to v sebe kiezby len týždne ale celé roky? To môžem len vtedy, ak nerozoznávam obeť Pána Ježiša. To však, ako uvidíme neskôr, v sebe nesie veľké nebezpečenstvo.

Večera Pánova je teda o zvestovaní a pripomínaní si, lebo zabúdame na to, akí sme. Zabúdame na to, že potrebujeme Pána Ježiša. Zabúdame na to, že On sem prišiel, aby zomrel a utvoril nový Boží ľud. Nie jednotlivcov ale nový Boží ľud. Nové spoločenstvo Jeho ľudu. To je významom kalicha, ktorý je kalichom novej zmluvy v krvi Pána Ježiša.

Kalich bol symbolom hnevu, ktorý mal spravodlivo prísť na každého hriešneho človeka – na nás. Pán Ježiš však ten kalich vypil do dna. A vo svojej krvi, ktorá bola preliata na kríži, potvrdil zmluvu Pána Boha s nami. Každá poriadna zmluva má pečiatku, po ktorú musíte ísť k notárovi alebo na matriku. Pán Ježiš dal na túto zmluvu tú najlepšiu pečiatku. Boží

Syn sa obetoval za nás. Jeden za všetkých. A tak vytvoril nový ľud. Novú komunitu ľudí, ktorá nesie Jeho meno. Nevoláme sa kresťania len tak náhodou. Kristovci - to je meno, ktoré nesieme; meno jedného Pána Ježiša, ktorý zomrel za nás všetkých.

Toto je Večera Pánova: spoločné jedlo na oslavu Pána Ježiša. Spoločné – lebo všetci spoločne prichádzame k Nemu. Nie preto, že sme dokonalí, ale preto, že On je dokonalý.

(Ne)riešenie problémov = privolávanie súdu

Avšak nie vždy sa nám chce riešiť problémy. Aj v spoločenstve máme tendenciu prehliadať ich a sám za seba musím povedať, že niekedy si myslím, že sebe aj druhým robím láskavosť, keď to jednoducho nechám tak. To však nie je láska. Pretože Pán Ježiš nás nechce mať roztrieštených, roztrhnutých. Lebo tak roztrhávame Jeho, Jeho telo, Jeho cirkev. Vtedy nielenže znevažujeme spoločenstvo, znevažujeme aj Jeho meno. Teda, máme možnosť aj neriešiť problémy. Má to však následky: *„Preto ktokoľvek by nehodne jedol chlieb alebo pil kalich Pána, previní sa proti telu a krvi Pána.“* (verš 27). *„Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, je a pije si odsúdenie. Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a viacerí umierajú. Keby sme sa však sami seba súdili, neboli by sme súdení. Tým však, že nás súdi Pán, vychováva nás, aby sme neboli odsúdení so svetom.“* (v. 29-32).

Neriešenie problémov si pýta disciplínu. Ale to je dobre. Súd, o ktorom tu Pavol hovorí, je dobrý súd. Je to trest, ktorým trestáme naše deti, lebo ich vychováваме. Je to trest, ktorý nás má odvrátiť od hriechu a navrátiť na správnu cestu. Tieto verše nás však najmä v dnešnej dobe môžu veľmi miast': *„Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a viacerí umierajú.“* (v. 30). Vari sú choroby dôsledkom našej neposlušnosti voči spoločenstvu, dôsledkom našej nelásky? Pavol tu hovorí prorocky a ja prorok nie som. Pavol asi vnímal, že to, čo sa deje v korintskom spoločenstve, je natoľko vážne, že to na veriacich privolávalo Boží hnev a Boží súd. Až tak, že mnohí ochoreli a viacerí aj zomreli. Nemôžeme povedať, že všetky choroby sú Božím trestom. To ani zďaleka nie. Ale niektoré choroby a ťažkosti ním môžu byť, aby sme si uvedomili našu hriešnosť, náš podiel viny a prišli k Nemu. Neriešenie problémov je veľmi vážne. Teda, ktokoľvek by nehodne jedol chlieb alebo pil kalich Pána, previní sa voči telu a krvi Pána. Voči Jeho obeti.

Riešenie problémov = Rozoznávať telo

Mohli by sme vystrašení povedať: „No, tak radšej neslávme Večeru Pánovu. Ved' je to príliš nebezpečné.“ Ale takú možnosť nemáme. Ved' sa pozrime do 24. verša, kde sú slová samotného Pána Ježiša: *„Toto robte na moju pamiatku.“* A znova v 25. verši: *„Toto robte...“*

Slávenie Večere Pánovej nie je možnosť, je to príkaz nášho Pána. Ak veríme v Pána Ježiša, ak túžime byť v spoločenstve s Ním a v spoločenstve s Jeho ľuďom, tak potom je len jedna možnosť, a to prijímať Večeru Pánovu správne. Čo to znamená?

Hodné, teda nie nehodné, prijímanie rozoznáva telo. Hodné prijímanie rozoznáva spoločenstvo. Večera Pánova nie je ten moment, kedy si my tu niečo riešime s Pánom Ježišom, sami a osobitne, izolovaní od ostatných. Večera Pánova je, keď spolu prichádzame ako jedno spoločenstvo, jeden ľud k Pánu Ježišovi. Preto neprijímame Večeru Pánovu doma, sami. Večera Pánova sa deje v spoločenstve s Jeho ľuďom a s Pánom Ježišom.

Na Večeru Pánovu nemá prístup hocikto. Len ľudia, ktorí patria do spoločenstva. Preto prijímať hodne Večeru Pánovu je v prvom rade o prijímaní spoločenstva. Pretože tak, ako sa správame jeden voči druhému, tak sa správame voči Pánu Ježišovi. On tu nie je. Vidieť Ho nemôžeme. Chytiť sa Ho nevieme. Ale zároveň tu je. Je tu Jeho telo - my. Tí ľudia, ktorí budú o chvíľu stáť, keď budú prijímať chlieb a víno, tí sú telom Pána Ježiša. Ak ich nevieš milovať, ako môžeš milovať Pána Ježiša? Kto nemiluje bratov a sestry, nemiluje Pána. Kto nie je ochotný znášať jeden druhého, nemiluje Pána. Kto nie je ochotný obetovať sa jeden za druhého, slúžiť jeden druhému, nemiluje Pána.

Teda, ako prijímať Večeru Pánovu, aby sme rozoznávali telo? S otvorenými očami – a to nielen tými fyzickými - aby sme videli ľudí, ktorí sú vedľa nás. Možno si hovoríte: „Bolo by to ľahšie, keby tu boli iní ľudia. Podobnejší mne. Keby som im lepšie rozumel alebo oni lepšie rozumeli mne. Keby tu bolo viac ľudí v rovnakom veku ako som ja. Keby... keby... keby...“ Ale Pán Ježiš nás dal práve do tohto spoločenstva, takého, aké je, aby sme ho milovali.

Možno teraz niektorí cítite, a kiežby to tak bolo, že Duch Svätý vám niečo hovorí. A to je ten čas, ktorý by mal byť pred každou Večerou Pánovou. Keď si uvedomíme, že tu nie sme sami, ale že sme tu spolu. A že na tom, aké naše spoločenstvo bude, máme najväčší podiel my sami. A takisto, na tom, aké spoločenstvo je, máme aj najväčšiu vinu my sami. A to môže byť ťažké. Obťažujúce. Neprijemné. Ale o tom je Večera Pánova. Kedy spolu prídeme ako nehodní, a predsa očistení krvou Pána Ježiša. Ako všetci rovnakí, ktorí potrebujeme Jeho milosť. A ako tí, ktorí budeme tú Jeho milosť odovzdávať ďalej.

Pozvanie

Pozvanie ku stolu Pánovmu je pre všetkých, ktorí sú pokrstení do Pánovho mena, a tak sa stali súčasťou cirkvi. Nie pre tých, ktorí si povedia: „Ja som tu len kvôli kázni.“ Toto nie je

spoločenstvo. Večera Pánova nie je pre tých, ktorí si povedia: „Ja tu chcem byť ale bez záväzkov.“ Lebo spoločenstvo je so záväzkami.

Večera Pánova je určená pre tých, ktorí vyznávajú Pána Ježiša ako svojho Pána, Spasiteľa a milujú bratov a sestry okolo seba. Preto, bratia, sestry, chcem vás pozvať aj dnes. Odhodme všetko, čo držíme voči sebe. Táto večera je čas sa ospravedlniť jeden druhému a nečakať na to, kým príde ten, ktorý mi ublížil, ale ja mám urobiť prvý krok. Je to čas riešiť problémy spoločenstva ako rodina, ktorá rieši svoje problémy a nezahrabáva ich pod koberec. Večera Pánova je vážny čas. Ale je to aj úžasný čas. Lebo si uvedomujeme, kým sme: v Pánovi Ježišovi ospravedlnení a očistení. Preto môžeme ísť voči ostatným s rovnakou milosťou, akú On dal nám. To je tá úžasná správa: všetky problémy sa dajú riešiť, keď ideme k zdroju - k evanjeliu nášho Pána Ježiša. A potom s tou milosťou, s tým vedomím si vlastnej hrišnosti, ideme ďalej – do spoločenstva. A tak aj ja mám nádej, bratia a sestry, pre naše spoločenstvo. Nádej do budúcnosti. Pretože problémy sa dajú riešiť vďaka Pánu Ježišovi, ktorý vyriešil náš najväčší problém. A vyrieši aj tie naše malé problémy, keď sa dáme do Jeho rúk. Keď si budeme navzájom vyznávať svoje hriechy a odpúšťať si, ako On odpustil nám. Amen.

Modlitba na záver kázne

Otče náš, slovami apoštola Pavla nás vyzývaš, aby sme prijímali jedni druhých. Otče, musíme vyznať, že nám to častokrát padne zaťažko. Chceli by sme, aby boli ako my. A pritom ani nevieme, akí zlí sme my sami. Akí my sme hriešni, akí my sme nedokonalí. Akí my sme voči iným. Pane, pozeráme len na iných a nepozeráme na seba. Odpusť nám to. Prosím, pozdvihni naše oči k Tebe, aby sme videli Pána Ježiša, aby sme potom videli ľudí okolo nás, ktorých si nám dal, Pane. A ďakujeme ti za to, že si nám ich dal. Že nemusíme byť sami. Že nemáme byť sami. Ale že môžeme byť spoločenstvom Tvojho ľudu. Ďakujeme za tvoju obeť, Pane Ježišu, ktorú si môžeme pripomínať a na ktorú nesmieme zabúdať. Ktorú chceme zvestovať aj dnes. Sebe navzájom a svetu okolo nás. Ďakujeme, že si v našom strede a že s nami chceš stolovať aj dnes. Ďakujeme, že Ty nás robíš hodnými. Z tých, ktorí sú nehodní. Ďakujeme, Pane, za Tvoju milosť voči nám. Amen.

4. Rukopis kázne na text Žalm 73

*Od pochybností k viere*³⁹

Úvod

Je Boh dobrý? Veríme, že áno. Dnes sme to už niekoľkokrát vyznávali v modlitbách a piesňach. To, že sme prišli na toto miesto stretnúť sa s Bohom, vyjadruje, že veríme tomu, že je dobrý.

Čo však s tým, ak túto pravdu síce vyznávam, ale moje srdce o tom presvedčené nie je? Čo keď viem povedať, že Boh je dobrý, ale pochybujem o tom, či je dobrý ku mne? Ak okolnosti môjho života svedčia o niečom inom, vtedy poučky z besiedky nestačia. A o čo viac mám dôvod pochybovať, keď vidím ľudí, ktorí si na Boha spomenú akurát tak v nadávke a napriek tomu si žijú ako v bavlne!?

Existencia pochybností nie je teóriou, ale realitou kresťanského života. To, že pochybujem, neznamená, že by som neveril. Práve naopak, pochybnosti sú možné len tam, kde je viera. Bez viery niet pochybností. Ale viere plnej pochybností niečo chýba.

Asáf a jeho pochybnosti

V dnešnej kázni budeme sledovať príbeh jedného veriaceho od jeho pochybností k viere. Jeho meno je Asáf. Nebol to len tak hocikto. Je autorom celej skupiny žalmov. Bol vedúcim chrámového zboru spevákov a hudobníkov, akýmsi duchovenským pracovníkom, ktorý viedol Boží ľud v oslavách Boha.

O Bohu skladá a spieva žalmy. V prvom verši nachádzame jeho vyznanie: „*Aký dobrý je Boh k Izraelu, k tým, čo majú čisté srdce!*“ Nemáme dôvod pochybovať o tom, že by neveril slovám, ktoré píše. Sú teologicky správne. Veď Boh sprevádzal svoj ľud od počiatku. Bol k nemu milostivý, starostlivý, láskavý, štedrý. Vzápätí po tom veľkom vyznaní o Božej добрote nasledujú slová, ktoré by sme možno nečakali: „*No moje nohy takmer odbočili, kroky sa mi skoro sklzli.*“ (v. 2). Odkiaľ mali odbočiť jeho nohy? Z akej cesty? V akom zmysle mu hrozilo pošmyknutie a pád?

Asáfova cesta životom bola cestou viery. On nenasledoval svoje srdce, ale hľadal Božiu vôľu, nasledoval Božie príkazy. Na Boha sa spoliehal. Veď Žalm 50, ktorý sme čítali na

---

³⁹ Kázeň odznela na bohoslužbách v Cirkvi bratskej v Košiciach dňa 13. septembra 2020.

začiatku dnešných bohoslužieb, napísal taktiež Asáf. Jeho záverečné slová „ *Kto sa pridáva správnej cesty, tomu ukážem Božiu záchranu*“ (Žalm 50:23) boli slová, ktoré napísal a spieval Asáf ako svoje vyznanie. A predsa v treťom verši 73. žalmu čítame: „*Závidel som totiž pyšným, keď som videl, ako si bezbožníci pokojne žijú.*“

Zdrojom Asáfových pochybností je nesúlad reality, ktorá ho obklopuje, s vierou, ktorú vyznáva. V prvom verši hovorí, že Boh je dobrý k tým, čo majú čisté srdce. No okolo seba vidí pyšných bezbožníkov, ktorí sa majú dobre. Ak hovoríme, že Boh je dobrý k tým, čo majú čisté srdce, tak by malo platiť aj to, že Boh trestá tých, ktorí to srdce majú špinavé. Tak vyzerá spravodlivosť. No Asáf ju okolo seba nevidí. A preto sa pýta, či sa vybral po správnej ceste.

Ako žijú bezbožníci? (v. 4-12)

„*Ved' ich nič netrápi, telo majú zdravé a vypasené. Lopotu smrteľníkov nepoznajú, nebývajú postihnutí ako iní ľudia.*“ (v. 4-5). Asáf vidí, ako namiesto toho, aby už od siedmej rána „zarezávali“ v práci ako všetci ostatní, oni si vyspávajú a celé doobedie „kávičkujú“ v najlepšej reštaurácii v meste. Zatiaľ čo sa všetci ostatní boja blížiacej sa kontroly u lekára a ďalšieho nálezu, Asáfovi sa zdá, že týmto ľuďom sa vyhýbajú ešte aj choroby a hrozivé diagnózy. Žijú v bezstarostnosti, zdraví, pohodlí a hojnosti. „Čo robím zle, že sa mi nedari? Ved' by to malo byť naopak! Ja by som mal byť pozhnaný a oni by sa mali trápiť. Kde je Božia spravodlivosť?“

Bezbožníci sa nielenže majú dobre, ale sú aj arogantní: „*Posmievajú sa a zlomyselne hovoria, povýšene hrozia násilím.*“ (v. 8). Myslia si, že môžu čokoľvek a nik na nich nemôže siahnuť: „*Ústa dvíhajú proti nebu, jazyk im behá po zemi.*“ (v. 9). Nič im nie je sväté. Tak ako väčšina kriminálnikov Slovenska, ani oni nie sú ateisti: „*Hovoria: Ako sa to dozvie Boh? Pozná to Najvyšší?*“ (v. 11). Nejde o to, že by neverili, že Boh existuje, ale sú presvedčení o tom, že ho nezaujímajú, že Boh si čuší v chrámoch a ulica mu je ukradnutá. Sú presvedčení o tom, že poznanie Boha je obmedzené na sakrálny priestor a svet biznisu patrí im.

Asáf nie je jediný, kto pozná takýchto ľudí. Stačí si zapnúť správy a pri sledovaní istého súdneho procesu neviete, či plakať alebo zvracať. Kde je tu spravodlivosť? Zdá sa, že aj tá svetská, aj tá Božia je na týchto ľudí prikrátka!

Pred pár rokmi, keď som začínal s podnikaním, mi kamarát dohodol stretnutie s vplyvným a bohatým podnikateľom, ktorý mal záujem investovať do mojich aktivít. Na to stretnutie nemôžem doteraz zabudnúť. Nielen na to, ako sme v čiernom mercedese prechádzali Bratislavou na červené, ale najmä na jeho arogantné vyjadrovanie sa o všetkých a o všet-

kom. Ten chlap bol presvedčený o tom, že môže urobiť, čo si zmyslí. Že jeho pravda je tá absolútna. Že peniaze zmôžu všetko. A že keď si myslíš, že peniaze ti šťastie neprinesú, tak si ich ešte len nemal dosť. Z toho stretnutia som odišiel rozhodný. Aj to je možno slabý výraz. Ako píše Asáf v 10. verši: „*Preto sa ľud k nim obracia a dychtivo sa napája.*“ Títo ľudia majú v sebe akúsi charizmu, ktorá je spolu s ich majetkom veľmi príťažlivá. Hoci to nikdy nepovedia nahlas, komunikujú: „Ak sa ma budeš držať, tak si za vodou. Veď len pozri na mňa.“ Dvanásty verš to sumarizuje: „*Naozaj, takí sú bezbožníci: stále bez obáv hromadia majetok.*“ Ten je ich sebaistotou. Daný bratislavský podnikateľ vôbec nerozumel tomu, keď som mu poďakoval za jeho záujem, ale jeho investíciu som odmietol. V jeho očiach som bol bláznom ja.

Je ťažké tomu porozumieť

Zdá sa, že Asáfove pochybnosti sú namieste: „Kde je dobrý Boh Izraela? Azda to nevidí? Prečo sa im darí a mne nie? A čo mám z toho, že Ho poslúcham?“ V 13. a 14. verši vyjadruje svoj zápas o posvätenie, o čistý, bezúhonný život. „Kde je však to požehnanie? Prečo nezažívam Božiu dobrotu?“

Asáfove pochybnosti boli spôsobené tým, že videl bezstarostnosť a blahobyt bezbožníkov. Čo vyvoláva pochybnosti v nás? Finančné tlaky? Rodinný stav? Zdravotný stav? Nesplnené očakávania? Naša viera je dennodenne konfrontovaná s realitou a nie vždy odchádza z bitky ako víťaz. Znamená to, že sa mám viery vzdať?

Pozrime sa do 15. verša. Asáf tu vyjadruje svoju dilemu, že aj keby sa vzdal viery a pripojil sa k bezbožníkom, tak by to nebola len jeho osobná vec. Čítame: „...*spreneveril by som sa pokoleniu tvojich synov.*“ Asáf vie, že jeho život viery nie je len o ňom samom. Rovnako aj jeho pád by neznamenal len pád jeho samého. Napriek svojim ťažkým pochybnostiam, keď sa zdá, akoby stál na okraji priepasti, to posledné, čo ho drží, je jeho zodpovednosť voči spoločenstvu. Že nie je iba sám za seba. Že za každým *ja* je tu *my*. Aj keby mu už nezáležalo na vlastnej spásu, drží ho myšlienka na spásu iných. Ten, ktorý predtým viedol hlasným spevom mnohých, teraz musí mlčať, aby mnohých nestiahol dolu.

„*Keď som uvažoval, ako tomu porozumieť, zdalo sa mi to ťažké.*“ (v. 16) Ako zosúladiť vieru a realitu? Ako porozumieť niečomu, čo mi nedáva zmysel a zdanlivo popiera Božiu spravodlivosť i dobrotu?

Pochybnosti vedú k otázkam, častokrát ťažkým. Je na mieste prehodnocovať, či robíme dobre, či veríme správne, či sme na správnej ceste. Avšak nemôžeme sa rozhodovať iba podľa pocitov, ktoré v nás naše pochybnosti vyvolajú. Predstavte si, že ste na túre v Tatrách.

Po ťažkom stúpaní fučíte od námahy a konečne ste sa dostali na rovinku, z ktorej vedú dve cesty: jedna, po ktorej ide väčšina ľudí – tí nedychčia, ani sa im netrasú nohy, lebo smeruje nadol, po krásnom úbočí. Tá druhá cesta je ešte strmšia než tá, ktorou ste doteraz kráčali. Ktorou sa vydať? Podľa čoho sa rozhodneš? Na základe toho, ktorá sa zdá byť menej náročná? Na ktorej ide bez veľkej námahy viac usmievajúcich sa ľudí? Všetci vieme, že by to bolo nesmierne krátkozraké! Ved' podstatné je, kam daná cesta vedie! Pocity z nej ešte nehovoria nič o jej celi.

Vojst' do svätyně

Asáf nekončí svoj žalm tým, že dáva v službe výpoveď. Ako však mohol pokračovať na ceste viery napriek svojim pochybnostiam?

„Len keď som vošiel do Božej svätyně, pochopil som, ako skončia.“ (v. 17). Božia svätyně bola priestorom, kde sa Boží ľud schádzal s Bohom. Teda Božia svätyně znamenala stretnutie s Bohom.

Sami si nepomôžeme. Môžeme sa len trápiť a roztrpčene závidieť ľuďom okolo nás alebo to vzdáme. Potrebujeme vstúpiť do Božej prítomnosti. Kde je Boh prítomný? Pán Ježiš zasľúbil, že tam, kde sa dvaja alebo traja stretnú v Jeho mene, tam je On uprostred nich (Matúš 18:20). Božia svätyně nemá adresu, ona má mená. Tvoje i moje. Máme si navzájom kázať o Božej добрote, milosti, láske a pripomínať si cieľ našej cesty. Nemáme sa stretávať len vtedy, keď nám je dobre, ale aj vtedy, keď pochybujeme a je nám ťažko. Byť spoločenstvom znamená otvárať sa jeden druhému, nehrať formu ani nenasadzovať masku, že je všetko v poriadku. Zároveň to znamená byť citliví k pochybnostiam a trápeniu tých druhých. To, že je mne dobre dnes, ma neoprávňuje pozerat' sa zhora na toho, kto pochybuje. Mám mu byť oporou a pomôcť mu niesť jeho bremeno. Zajtra to možno budem potrebovať ja.

Toto je pozvanie do hlbších vzťahov, pravidelnejšieho stretávania sa a k zodpovednosti jeden za druhého. Hoci je možné byť veriacim aj bez spoločenstva, veriaci človek nebude chcieť byť bez spoločenstva.

Vráťme sa naspäť k Asáfovi, ktorý sa na bezbožníkov začal pozerat' z iného uhlu pohľadu: z cieľa, do ktorého ich cesta smeruje. Aký je cieľ životnej cesty bezbožníkov? Záhuba (v. 18). V devätnástom verši sa píše, že zmiznú, hrôzou zahynú. Aj keď sa zdajú byť pevní a ukrytí za vysokými múrmi svojich víl, osemnásty verš hovorí, že Boh ich stavia na klzké miesta. A nielen to. Nechá ich padnúť. Aj keď dnes žijú, akoby mali žiť večne, v 19. verši čítame, že vyjdú navnivoč. Žiaden z nich neunikne smrti. Svoj majetok si so sebou do hrobu nevezmú. Úplatky im na smrteľnej posteli nekúpia ani minútu života navyše. Nakoniec aj oni

len potvrdia príslovie, že pýcha predchádza pád. Aj keď teraz zaplňajú stránky bulváru, o chvíľu po nich „ani pes neštekne.“

„*Ako po prebudení zmizne sen, tak, Pane, zavrhneš ich obraz, keď sa zobudíš.*“ (v. 20) Snívalo sa vám už niekedy, že viete lietat? Aj keď v tom sne je to úžasné, ráno po prebudení si neotvoríte okno, aby ste preleteli na najbližší strom a pridali sa k spevavcom vítajúcim ráno! Bolo by absurdné veriť snu. Rovnako, tá realita, ktorá bojovala s vierou – a zdalo sa, že má navrch – sa z pohľadu konca ukazuje ako sen. Tak ako je absurdné veriť snu, je absurdné závidieť bezbožníkom. Tí si žijú svoj sen, len kým sa im nerozplynie pred očami.

„*Keď sa mi srdce roztrpčovalo a pichalo ma v ľadvinách, bol som hlupák, človek bez rozumu, bol som pred tebou ako dobytča.*“ V 21-22. verši Asáf vyznáva, že jeho trápenie a starosti spôsobené závišťou, boli úplne hlúpe a, s prepáčením, bol ako tupé teľa. Pretože závišť zaslepuje. Ved' je im čo závidieť?

Vtedy ako aj dnes idú zástupy po širokej ceste s pesničkou na perách „I'm on a highway to hell!“⁴⁰ ... hlavne, že má dobrý rytmus! „*Vchádzajte tesnou bránou! Ved' priestranná brána a široká cesta vedú do záhuby a mnoho je tých, čo ňou vchádzajú. Do života vedie tesná brána a úzka cesta, a málo je tých, čo ju nachádzajú.*“ (Matúš 7:13-14). Existujú iba dve cesty životom. Aj keď sa niekedy pretínajú, vedú k odlišnému cieľu. Neoplatí sa nasledovať svoje vlastné srdce. V Jeremiášovi čítame: „*Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?*“ (Jer. 17:9) Aj príslovia nás napomínajú, aby sme si strážili svoje srdce (Príslovia 4:23), lebo ono nie je správnym kompasom na ceste životom.

Čo tvoje srdce? Už si ho odovzdal Pánovi? Ísť úzkou cestou neznamená žiť morálny život podľa tvojich kritérií. Znamená to úplne sa vzdať svojej cesty, neskúmať, kam ma vedie moje srdce, ale skúmať Božie srdce. A to, aké je Božie srdce, najlepšie zistíme, keď sa pozrieme na Ježiša visiaceho na kríži. Naše srdce, nečisté, hriešne, tvrdé, nás k Bohu neprivedlo. On dal to svoje, čisté, bezhriešne, mäkké, aby nás priviedol k sebe. Aj dnes potrebujeme, aby nám to naše očistil, zmenil, napomenul, povzbudil.

Boh je s ním

Príležitosť, ktorú pochybnosti prinášajú, je príležitosťou obnovy viery a hlbšieho vzťahu s Bohom.

Asáf získal nový pohľad na cestu života, po ktorej kráča. Aj keď je úzka a krivolaká, je správna kvôli jej cieľu, a aj keď je ťažká, je zvládnuteľná, pretože na nej nie je sám. Boh je

---

⁴⁰ „Idem po diaľnici vedúcej do pekla!“

s ním počas nej aj na jej konci. Boh už nie je nejakým vzdialeným Bohom Izraela ako na začiatku žalmu. Je jeho Bohom. Je mu intímne blízko a drží ho za pravicu (v. 23).

Asáf si tiež pripomenul, že Boh ho vedie podľa svojho zámeru (v. 24); jeho život plynie podľa plánu dobrého Boha. Aj to, čo je z nášho pohľadu nepochopiteľné, bolestivé a zlé, je nástrojom v Božích rukách. A čo je cieľom? Dôjst' do slávy. V 24. verši čítame: „...*potom ma prijmeš do slávy.*“ Nádej veriaceho siaha za tento život, presahuje tento svet. Táto cesta vedie do Božej prítomnosti v jej úplnosti. A tak 25. verš je len rečníckou otázkou: „*Koho mám v nebi?*“ Predsa môjho Pána! Pri predstave večnosti s Ním vyblednú všetky jasné farby tohto pozemského života. Asáf je preto pripravený kráčať chorobou i starobou, pretože Pán je jeho silou a útočiskom. „*Aj keď mi chradne telo i srdce, Boh mi naveky bude skalou srdca i údelom.*“ (v. 26) Takáto Božia blízkosť prináša pravé šťastie, ako vyznáva Asáf v 28. verši. Jeden komentátor skvelo poznamenáva: „*Nevyznáva to na základe jeho vnímania a cítenia, pretože žiaden človek nie je schopný byť neustále otvorený Božej prítomnosti: môže to povedať jedine v moci zjavenia, že Boh je stále s ním.*“ Sestry a bratia, nie je to úžasné!? Aj keď my nie sme otočení k Bohu, On je stále otočený k nám!

Príbeh tvojej viery

Na začiatku bola viera zmietaná pochybnosťami spôsobenými závisťou, a preto to najlepšie, čo Asáf mohol urobiť, bolo mlčať. Ale uprostred svätyne, v Božej prítomnosti, rozpoznať pravú cestu od nepravdej, keď uvidel, kam vedú. Vieru nestratil, práve naopak – pochybnosti, ktoré mu nedávali spať, sú teraz smiešne. Na konci Asáfovho príbehu je obnovená viera, nová nádej, a tak nemôže inak ako otvoriť svoje ústa a ohlasovať Pánove skutky. Pridáme sa k nemu?

5. Rukopis kázne na text Daniel 1

*Lekcie z exilu: Postoje exulanta*⁴¹

Úvod

Dovoľte mi na úvod krátky kvíz. Jeho jediná otázka znie: Kto je exulant? a) Osoba, ktorá dobrovoľne opustila svoju vlasť. b) Osoba, ktorá odmieta vrátiť sa do svojej vlasti. alebo c) Osoba, ktorá nedobrovoľne opustila svoju vlasť.

Prečo vám kladiem takúto otázku? Pretože o exulantoch a exile budeme ešte veľa hovoriť. Séria kázni z knihy Daniel, ktorú dnes začíname, má názov: Lekcie z exilu. Dnešná kázeň sa volá: Postoje exulanta.

Kniha Daniel je dielom rovnomenného autora – Daniela - a zavedie nás do 6. storočia pred Kristom do hlavného mesta Babylonskej ríše – Babylonu. Možno ste si práve spomenuli na známy príbeh o babylonskej veži. Ten príbeh sa však udial oveľa skôr a tú nedostavanú vežu by sme v Babylone už nenašli. Našli by sme tam však dva zo siedmich divov sveta: Ištárinu bránu i bájne visuté záhrady.

Babylon bol centrom moci vtedajšieho sveta. Mohli by sme ho porovnať napríklad s New Yorkom alebo Washingtonom D.C. Bolo to mesto pokroku, ukážka ľudských schopností, ale i mesto plné chrámov zasvätených rozličným bohom. V centre mesta sa nachádzal zikkurat – niečo ako mrakodrap vtedajšej doby podobný pyramíde s terasovými stupňami, kde vraj sídlil hlavný boh Babylonu Marduk. Do tohto veľkomesta sa dostal Daniel.

Ako sa tam dostal? Proti svojej vôli ako zajatec odvečený spolu asi s 8000 ďalšími obyvateľmi Jeruzalema, ktorí boli schopnými remeselníkmi, vojakmi, úradníkmi alebo významnými osobnosťami krajiny. Teda tu je odpoveď na moju otázku z úvodu: Kto je exulant? Je to osoba, ktorá nedobrovoľne opustila svoju vlasť (odpoveď c). Či už ide o vyhnanie alebo o odvečenie – je nedobrovoľné a nechcené.

Otvorme si teraz knihu Daniel, ktorú nájdeme v Starej zmluve. Budeme čítať prvú kapitolu.

Aké sú postoje exulanta Daniela?

1. Toto nie je môj domov.
2. Toto nie je môj životný štýl.
3. Svoju nádej upieram na návrat.

---

⁴¹ Kázeň odznela na bohoslužbách v Cirkvi bratskej v Košiciach dňa 25. októbra 2021. Je prvou kázňou zo série kázni s názvom Lekcie z exilu z knihy Daniel.

1. Toto nie je môj domov

Kde je Danielov domov? V Jeruzaleme. Tam je sídlo jeho kráľa a chrám jeho Boha. Tam je jeho rodina i priatelia, ktorí zdieľajú rovnakú kultúru, jazyk, no najmä hodnoty a životný štýl. Domov znamená bezpečie, pokoj a istotu. Po Danielovom príchode je Babylon opakom domova. Ale na ako dlho?

Babylonský kráľ Nebúkadnecar neprest'ahoval Daniela a ďalších do Babylonu, aby tu vytvoril židovské geto. Jeho zámer vidíme vo veršoch 4 až 6. Nebúkadnecar sa rád obklopuje radcami a chce medzi nimi aj zastúpenie tých najlepších z Jeruzalema. Daniel sa dostáva do úzkeho výberu mladíkov s vysokým potenciálom. Vo štvrtom verši čítame, že mali byť „*bez akejkoľvek chyby, pekní na pohľad, nadaní vo všetkej múdrosti, zbehlí a učenliví.*“ Kráľ si ich necháva doviešť k sebe do paláca, aby boli vyučovaní novému písmu a reči, aby s ním stolovali a po troch rokoch im mali byť pridelené úlohy na nových pozíciách na kráľovskom dvore.

Musíme uznať, že Nebúkadnecar má skvelú taktiku. Berie si mladíkov, ktorí mohli mať medzi 15-19 rokov, teda sú ovplyvniteľní, a drží si ich blízko seba. Majú študovať zvyky, kultúru a náboženstvo krajiny, ale majú aj zakúsiť chuť života v blahobyte. Musel to byť pre Daniela a jeho priateľov riadny šok. Najprv prežijú zdrvivú porážku. Keď je Jeruzalem dobytý, stanú sa svedkami toho, ako babylonskí vojaci vyplienia Boží dom a na znak svojho víťazstva mnohé posvätné predmety zoberú do chrámu svojho boha. Následne sú presťahovaní do babylonského paláca a dostanú životnú príležitosť, o ktorej sa im ani len nesnívalo.

Spomínam si, keď som prvýkrát navštívil The City, časť Londýna, v ktorej sídlia finančné burzy. Je to najväčšie finančné centrum sveta. Bol som ohúrený výškou mrakodrapov, množstvom limuzín a drahých áut, ľudí v oblekoch, ktorí pôsobili priam ako nadľudia – taká z nich vyžarovala sebaistota a arogancia. Na tom všetkom bolo niečo veľmi odpudzujúce a príťažlivé zároveň. Podobné a ešte silnejšie to muselo byť pre Daniela. Jeho svet ležal v ruinách, jeho Boh sa zdal byť porazený a on stojí na prahu obrovskej príležitosti stať sa súčasťou najmocnejšej ríše sveta. Alebo to tak nebolo? Pozrime sa, ako hovorí Daniel o Nebúkadnecarovom víťazstve (verš 2): „*Pán mu vydal do rúk judského kráľa Jojakíma i časť náčinia Božieho domu...*“ Kto je tu pánom? Kto tu má v skutočnosti moc? Nebúkadnecar, ktorému dal Pán víťazstvo? To, že je víťazom tej bitky, nikto nepopiera. No nie je mocnejší ten, ktorý mu to víťazstvo umožnil? Je to podobné, ako keď sa malé dieťa teší z výhry v pexese, ktorú mu doprial jeho rodič.

Daniel v tom má jasno. Aj keď okolnosti kričia opak, on sa na udalosti pozerá vierou. Nie je to náhoda ani víťazstvo silnejšieho, čo ho dostalo do Babylonu, ale Boží zámer.

Skúsme tu na chvíľu stlačiť pauzu v príbehu. Aký má dnes zmysel zaoberať sa dáv-
nym príbehom jedného tínedžera v exile?

Rok 2020 je rokom, ktorý by mnohí najradšej vymazali z histórie. Celý svet postupne ovládla korona. Mnohí strácajú pokoj, pocit bezpečia, istotu zamestnania, zdravia, ktoré bolo také samozrejmé. Inak povedané, svet pre nás prestáva byť známy a predvídateľný. Sme vy-
rušení a to je dobre. Lebo tento svet nie je našim domovom.

Danielov exil je obrazom ešte väčšieho exilu kozmických rozmerov, keď bol človek vyhnaný z raja, prinútený žiť v exile bez Božej vlády, bez Božej prítomnosti a bez Božieho požehnania. Keď Pán Ježiš prišiel na zem a vykonal svoje dielo záchrany, tak pre všetkých, ktorí v Neho uveria, získal miesto v Božom dome. Nejde o návrat do raja, ale o nové mesto, novú domovinu. No táto časť Ježišovho diela ešte nie je završená. Hoci už máme zmenený trvalý pobyt, stále však zostávame tu – na prechodnej adrese. Problémom je, keď si na tú pre-
chodnú adresu zvykneme a urobíme ju svojím domovom. To je niečo, čo správny exulant nikdy neurobí. Hoci je súčasná situácia ťažká, som za ňu vďačný, pretože nám dáva príleži-
tosť pozrieť sa novými očami na svet, v ktorom žijeme. Uvedomiť si, že toto nie je náš domov a žiť podľa toho.

2. Toto nie je môj životný štýl

Je zaujímavé, čo Daniel a jeho priatelia v novej krajine neodmietnu a čo naopak od-
mietnu. Majú príkaz študovať literatúru a jazyk – teda kultúru. Išlo o náboženské príbehy, ktoré utvárali jednotný svetonázor – inak povedané: ak budú všetci rovnako myslieť, tak sa ich bude dať aj ľahko riadiť. Nebúkadnecarova taktika je múdra, ale príliš zjavná. Múdra pre-
to, lebo vychádza z predpokladu: „Zmeňme to, ako zmýšľajú, vystavme ich našim pravdám a budú naši – budú ako my. Uvidia prevahu Babylonu nielen ako vojnovéj supervel'moci ale aj ako svetonázoru.“ Táto taktika sa spolieha na to, že spoznajú pravdu, a preto sa vzdajú svojej viery a budú nielen poslušní, ale aj nadšení posluhovači. Podobne je to tak aj dnes, keď popu-
lární ateisti vyhlasujú vieru v Ježiša za hlúposť, ktorá sa dá odstrániť trochu štúdia.

Prečo je to príliš zjavná taktika? Lebo sa týka myslenia. A to je vedomá aktivita. Štú-
dium si vyžaduje pýtať sa dobré otázky a argumentovať, a vieme, že ak má niekto o niečom raz utvorený názor, tak ho hneď tak o opaku nikto nepresvedčí. Môžeme si to všimnúť na súčasnom rozšírení konšpiračných teórií alebo na polarizovanej diskusii politikov. Komunisti si mysleli, že odstránia vieru tým, že nanútia ľuďom ateistický svetonázor podporovaný vý-
učbou, literatúrou a tvrdým prenasledovaním tých, ktorí sa zatiaľ nevzdali. No nepodarilo sa im to.

My sa možno bojíme, že sa naše deti učia v škole evolučnú teóriu o vzniku človeka. Ale my sa s nimi o tom môžeme rozprávať, porovnávať argumenty a ukazovať na dôsledky. Daniel a jeho priatelia sa neboja študovať, lebo sú schopní rozlišovať pravdu, a tak zachovať vieru a vernosť Bohu.

To, čo odmietnu, je jedlo a víno z kráľovského stola. Tu však ide o omnoho viac ako len o jedlo a víno. Ide tu o životný štýl, ktorý je toho súčasťou. Stravovanie bolo neoddeliteľnou súčasťou identity Božieho ľudu. Pán Boh ich oddelil od ostatných národov ako svoje vlastníctvo a rovnako od nich vyžadoval, aby sa oddelili od ostatných svojím životným štýlom. To, že bol Jeruzalem vydaný do babylonského zajatia, bol dôsledok odpadnutia ľudí od Boha. Ale tu nešlo v prvom rade o intelektuálne odpadnutie, ale o to, ako žili. Na Slovensku sa 80% obyvateľstva hlási k nejakej forme kresťanstva – intelektuálne. Čo však hovorí ich životný štýl?

Daniel a jeho priatelia sa nevzdajú životného štýlu, ktorý ich oddeľuje ako Božích, ktorý ukotvuje ich vieru v životnej realite. A to je, myslím si, najväčšia výzva pre nás, nasledovníkov Ježiša Krista a obyvateľov Božieho kráľovstva: pestovať životný štýl, ktorý je vyjadrením našej oddelenosti pre Boha a Jeho kráľovstvo.

Náš životný štýl je ovplyvňovaný všetkým okolo nás: tým, ako žijú ľudia, tým, čo vidíme v reklamách, atď. Svet na nás vplyva cez naše emócie, keď nám pred oči kladie obrázky šťastného života a povie nám, že aj my ho môžeme mať, ak si kúpime to a to alebo ak budeme robiť to či ono. To všetko sa deje na hranici nášho vedomia. Reklamy nás nepresvedčajú argumentačne ale cez emócie. A proti tomu je ťažké brániť sa. Najmä, keď sa zdá, že tým niečo stratíme, že na tom budeme horšie ako ostatní. Spomeňte si na to, keď budete pozerieť nejaké reklamy. Aké pocity vo vás vyvolávajú?

Avšak postoj exulanta, človeka, ktorého domov nie je v krajine, v ktorej sa nachádza, je jasný: „Toto nie je môj životný štýl.“ Daniel a jeho priatelia riskujú veľa, keď odmietajú kráľovské dobroty. Je to rozhodnutie, ktoré robia vedome, aby si zachovali svoje oddelenie pre Boha a jeho zámery. Robme aj my vedomé rozhodnutia skôr, než nás životný štýl tohto sveta ovplyvní podvedome, zmení nás na nepoznanie a urobí z nás domácich obyvateľov. Skúsme si položiť otázku: čím som ako kresťan odlišný od ľudí okolo mňa? Má viera v Pána Ježiša dôsledky na môj životný štýl? Ovplyvňujú moje hodnoty môj postoj k práci? To, ako trávim svoj čas? To, čo pozerám, počúvam, čítam? Ako narábam s peniazmi?

Obávam sa, že to, čo sa nepodarilo komunistom, sa darí blahobytu. Varíme sa ako žaba v hrnci. Voda nebola teplá, keď do nej žabu vložili, ale pomaly prihrievaná tak, aby žaba nič nespozorovala, až kým nie je neskoro... To, aby naše hodnoty ovplyvňovali náš životný

štýl, sa nestane len tak samé od seba. Vyžaduje si to vedomé rozhodnutie. A je to rozhodnutie viery, pretože sa budeme vzdávať mnohého chutného, na pohľad dobrého. Ale aj to znamená byť oddeleným pre Boha. Pozrite sa, čo o cene učeníctva povedal Pán Ježiš tým, ktorí ho chceli nasledovať: „*Tak nikto z vás nemôže byť mojím učeníkom, ak sa nezriekne všetkého, čo má. Soľ je dobrá. Ale ak aj soľ stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Nehodí sa ani do zeme, ani do hnoja, a preto ju vyhodí von. Kto má uši na počúvanie, nech počúva!*“ (Lukáš 14:33) Pavol zas v liste Rimanom povzbudzuje veriacich: „*A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením mysle, aby ste vedeli rozpoznať, čo je vôľa Božia, totiž, čo je dobré, milé a dokonalé.*“ (Rimanom 12:2).

To, že niečo všetci robia alebo vlastnia, neznamená, že je to dobré. Dokonca, to, že sa niečo očakáva, neznamená, že to aj musíš urobiť. Týka sa to napríklad aj vzdelania a práce. Najťažšie na tom asi je odolať tlaku zvonku ale aj zvnútra, že ti niečo bude chýbať, že budeš v nevýhode voči ostatným. To si vyžaduje vieru a dôveru v Boha.

Žiť v exile znamená žiť v krajine, ktorá nie je mojím domovom, ktorej životný štýl nepreberám. A po tretie: žiť v exile znamená, že svoju nádej upieram na návrat.

3. Svoju nádej upieram na návrat

Pozrite sa na koniec prvej kapitoly (verš 21): „*Daniel tam zostal až do prvého roku kráľa Kýra.*“ V tejto krátkej poznámke sa veľa skrýva. Upriamuje pozornosť na udalosť, ktorá sa odohrá o veľa rokov neskôr za čias kráľa Kýra, ktorý porazí Babylon a v prvom roku svojej vlády vydá edikt, ktorý sa zachoval dodnes a môžete si ho na vlastné oči pozrieť v Britskom múzeu v Londýne. Tento Kýrov edikt dáva právo všetkým zajatcom vrátiť sa do svojej krajiny. A nielen to, na konci 2. knihy Kronickej čítame tieto slová: „*V prvom roku perzského kráľa Kýra — aby sa tak splnilo Hospodinovo slovo, vyrieknuté Jeremiášom — dal Hospodin vnuknutie perzskému kráľovi Kýrovi, ktorý dal rozhlásiť po celom kráľovstve, a to i písomne: „Takto vraví perzský kráľ Kýros: „Hospodin, Boh nebies, mi odovzdal všetky kráľovstvá zeme a poveril ma, aby som mu postavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judsku. Ak niekto spomedzi vás pochádza z jeho ľudu, Hospodin, jeho Boh, nech je s ním a nech sa dá na cestu!“*“ (2. Kron. 36:22-23).

Daniel trpezlivo čakal na to, kým Boh splní, čo sľúbil a vráti ich do domoviny. Aj pre nás je dôležité mať pred sebou cieľ. Žiť vierou nás bude veľa stáť, ale aj tie bolestivé rozhodnutia sú menej ťažké, keď máme pred sebou cieľ, ktorý nám prinesie radosť. Autor listu Hebrejom veriacich povzbudzuje takto: „*...odhodme všetku príťaž a hriech, čo nás opantáva a vytrvajme v behu, ktorý máme pred sebou. Upierajme zrak na Ježiša, pôvodcu a završovateľa*

našej viery. Ktorý pre radosť, ktorá ho čakala, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu.“ (Hebrejom 12:1-2).

My čakáme na návrat Kráľa, ktorý nás vezme do Nového Jeruzalema, do novej zeme, do nášho večného domova.

Boh vládol aj v Babylone a vládne aj teraz. No my túžime po Jeho plnej prítomnosti, ktorú tu môžeme zakúšať len sčasti. On určite príde, a preto nežime ako domáci obyvatelia tejto krajiny ale ako obyvatelia Božieho kráľovstva, oddelení pre Boha a očakávajúci návrat Kráľa.

Zoznam použitej literatúry

- ALLISON, Gregg. R. *Sojourners and Strangers; The Doctrine of the Church*. Wheaton, Illinois: Crossway, 2012, 496 s. ISBN 978- 1-58134-661-9.
- BARRETT, C. K. *The First Epistle to the Corinthians*. London: A & C Black, 1971, 410 s. ISBN 0-7136-1253-3.
- Biblia: Slovenský Ekumenický Preklad*. 4. opravené vydanie. Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2018, 1248 s. ISBN 9788089846184.
- CIAMPA, Roy E. – ROSNER, Brian S. *The First Letter to the Corinthians*. Grand Rapids: William B. Eedrmans Publishing Company, 2010, s. 922. ISBN 978-0-8028-3732-5.
- HORTON, MICHAEL. *A Better Way. Rediscovering the Drama of Christ-Centered Worship*. Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2002, 249 s. ISBN 978-0801064685.
- CHESTER, Tim. *Truth We Can Touch: How Baptism and Communion Shape Our Lives*. Wheaton: Crossway, 2020, 176 s. ISBN 978-1-4335-6657-8.
- MACKENZIE, Ann. *Communion Tokens: What are they and how were they used?* Dostupné na internete: <https://historylinksdornoch.wordpress.com/2019/10/16/communion-tokens-what-are-they-and-how-were-they-used/>
- MEYERS, Jeffrey J. *The Lord's Service. The Grace of Covenant Renewal Worship*. Moscow: Canon Press, 2003, 448 s. ISBN 1-59128-008-7.
- Poriadok Cirkvi bratskej v Slovenskej republike*. Bratislava: Rada Cirkvi bratskej v Slovenskej republike, 2019, 68 s. ISBN 978-80-970775-2-5.
- ŠOŠKA, JOZEF. Didaché – Učenie dvanástich apoštolov národom. Dostupné na internete: <https://modlitba.sk/?p=9054> – didache?
- VINE, W. E. *Vine's Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words: Super Value Edition*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1996, 823 s. ISBN 9781418502560.
- Vyznanie viery a Duchovné zásady Cirkvi bratskej 2016*. Bratislava: Rada Cirkvi bratskej v Slovenskej republike, 2017, 86 s. ISBN 978-80-970775-3-2.